EXAMENSARBETE VT 2019

MASTER I ÖVERSÄTTNING

Specialisering i spanska

LUNDS UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum
Översättarutbildningen

Spanskspråkig skönlitteratur på svenska

En bibliometrisk och översättningssociologisk undersökning av perioden 1987–2017

Författare:

Hanna Kiviniemi Köngäs

Handledare:

Ingela Johansson

Sammandrag

Föreliggande uppsats är en bibliometrisk samt översättningssociologisk undersökning av den spanskspråkiga skönlitteraturens närvaro i Sverige under perioden 1987–2017. Syftet är först och främst att undersöka hur mycket spanskspråkig skönlitteratur som har översatts till svenska, vad som översatts, vem som översatt och vem som utgivit litteraturen. Uppsatsens andra syfte är att försöka utröna vad som påverkar de spansksvenska översättningsflödena. Den kvantitativa undersökningen utgörs av en statistisk sammanställning av den svenska utgivningen av spanskspråkig litteratur som jämförs med motsvarande statistik för engelska, tyska, franska och ryska. Sammanställningen kompletteras med en bibliografi över den översatta spanskspråkiga litteraturen för perioden, och detta material granskas därefter i syfte att försöka utläsa eventuella mönster. Diskussionsdelen är en fördjupning i undersökningens resultat med utgångspunkt i översättningssociologiska teorier och med särskilt fokus på språkens placering i olika system och framträdande aktörer. Resultaten visar att det översätts få spanskspråkiga verk i Sverige både i jämförelse med övriga språk och den spanskspråkiga skönlitterära produktionen. Ur resultaten framträder några tydliga mönster i form av dominerande, ofta väletablerade förlag, en koncentrerad grupp översättare som står för hälften av alla översättningar under perioden, återkommande kända författare samt konstellationer mellan dessa tre aktörer. Man kan se att redan på global nivå försvåras översättningar mellan spanska och svenska av språkens perifera positioner, och även om det svenska systemet är förhållandevist öppet för översatt litteratur hamnar den spanskspråkiga litteraturen i periferin. De litterära aktörerna – författare, översättare och förlag – påverkar översättningsflödena på olika sätt men framförallt genom texternas utformning, konsekration och synlighet samt de aktörsrelationer som etableras. Förutom aktörerna nämns även kulturella, ekonomiska och språkliga omständigheter som möjliga påverkansfaktorer.

Engelsk titel: Hispanic Literature in Sweden. A Bibliometric and Sociological Study (1987–2017)

Nyckelord: översättning, spanskspråkig skönlitteratur, bibliometri, översättningssociologi, system, litterära aktörer

Innehåll

Sammandrag **1**

1. Inledning **3**

2. Bakgrund **4**

2.1 Litteraturhistorisk bakgrund **4**

Spansk litteratur 5

Latinamerikansk litteratur 9

2.2 Teoretisk bakgrund **12**

Systemperspektiv 12

Polysystemteori 12

Lefeveres ideologi och poetik 14

Globalt perspektiv 16

Översättning som en del av en världskultur 16

Casanovas litterära världsrepublik 16

Översättningsflöden på det globala fältet 18

Svensk forskning 20

Yvonne Lindqvist om dubbel konsekration 20

Nils Håkanson om den svenska utgivningen av rysk litteratur 21

3. Material och metod **22**

4. Resultaten från studiens kvantitativa del **24**

4.1 Jämförelser mellan språk **24**

4.2 Förlag, författare och översättare **30**

4.3 Spanskspråkig litteratur på svenska: utveckling och brytpunkter **35**

4.4 Sammanfattning **37**

5. Diskussion **39**

Litteraturförteckning **52**

Bilageförteckning **55**

1. Inledning

Översättning är inte enbart en enkel överföring av ord från ett språk till ett annat. Översättning inbegriper en hel värld med många dimensioner, funktioner och betydelser. Den underlättar kommunikationen och förståelsen människor emellan, den skapar möten och relationer, och den vidgar våra perspektiv. Översättning av skönlitteratur har genom historien möjliggjort spridningen av litteratur över språk- och nationsgränser och vidgat våra världar och litteraturer. Skönlitterär översättning är viktig eftersom den ger kulturer möjligheten att mötas och förstå varandra och sig själva genom litteraturen.

Den här uppsatsen har sitt fokus på översättning av spanskspråkig skönlitteratur – litteratur från Spanien och spanskspråkiga Latinamerika – till svenska. Jag närmar mig ämnet från ett översättningssociologiskt perspektiv, vilket innebär att jag studerar översättning som en händelse i en social och kulturell kontext. Syftet är att undersöka hur mycket spanskspråkig skönlitteratur som har översatts i Sverige de senaste trettioett åren, vad och vem som har översatts samt vilka faktorer som kan ha påverkat flödena av översatt litteratur. Eftersom det inte finns någon sådan översiktlig studie över den spanskspråkiga litteraturen i Sverige vill jag med min undersökning bidra med en historisk och aktuell bild av den svenska utgivningen av spanskspråkig skönlitteratur. Jag vill samtidigt bidra med möjliga förklaringar till vad som påverkar översättningsflödena mellan kulturer och i synnerhet mellan Sverige och de spanskspråkiga kulturerna.

Uppsatsen grundas i en kvantitativ undersökning där jag använder en bibliometrisk metod för att få fram siffror som sedan analyseras och fördjupas i en teoriförankrad diskussionsdel. Undersökningen drivs av följande frågeställningar: *Hur mycket skönlitteratur översätts från spanska till svenska? Hur har utvecklingen sett ut för den spanskspråkiga litteraturen i Sverige de senaste trettioett åren? Vad och vem har översatts? Vem har översatt och vem är utgivaren? Finns det några framträdande mönster?* Jag utgår från en hypotes om att det översätts relativt få

verk från spanska till svenska i jämförelse med andra, jämförbara språk och i relation till den spanskspråkiga litteraturproduktionen, och att de verk som faktiskt översätts främst är skrivna av framstående och prisbelönta författare.

I undersökningens sista del diskuteras resultaten med utgångspunkt i vetenskapliga teorier där fokus ligger på tre aktörer: författare, översättare och förlag. Eftersom studien rör sig inom flera vetenskapliga områden kommer jag att tillämpa teorier från översättningsvetenskap, litteraturvetenskap, sociologi och systemteori. Diskussionen förs utifrån följande frågeställningar: *Hur kan översättningsflödena förklaras? Vilka möjliga påverkansfaktorer finns? Vilken roll har aktörerna i systemet?*

Uppsatsen inleds med en tvådelad bakgrundsdel som består av en litteraturhistorisk genomgång av den spanska och latinamerikanska litteraturen samt en teori- och forskningsöversikt. Detta följs av en presentation av undersökningens material och använd metod. Resultaten från den kvantitativa undersökningen presenteras därefter i ett eget kapitel med hänvisningar till infogade diagram och bilagda tabeller. Undersökningen avslutas med en fördjupande diskussion i vilken jag kopplar samman den kvantitativa undersökningens resultat med relevanta teorier.

2. Bakgrund

2.1 Litteraturhistorisk bakgrund

Både Spanien och de latinamerikanska länderna har en rik och omfattande litteraturhistoria, och det är inte möjligt att redogöra för den i sin helhet inom ramen för denna uppsats, men i det följande kommer jag att översiktligt beröra de största brytpunkterna samt utvalda svängningar och trender inom det litterära området i dessa länder. Den spanskspråkiga litteraturen har utvecklats och formats efter kulturernas olika omständigheter vid var tid, och det har lett till flera diversifierade litterära repertoarer. Varje land har givetvis sin egen litteratur, men i det här avsnittet delas den spanskspråkiga litteraturen in i två delar: litteratur från Spanien och litteratur

från Latinamerika. Med Latinamerika avses de spanskspråkiga länderna i regionen som ibland även kallas för Spanskamerika. I föreliggande undersökning ligger fokus på flödet av skönlitteratur mellan kulturer medelst översättning, och denna litteraturhistoriska del utgör förutom en bakgrund även en grundläggande utgångspunkt för undersökningen – utan en existerande litteraturproduktion sker inga litterära utbyten. Jag vill med genomgången klargöra att det har funnits och fortfarande finns en gedigen och varierad litteraturproduktion i de spanskspråkiga länderna. Den primära källan till den spanskspråkiga litteraturhistorien är Andrea Castro och Eduardo Jiménez Tornatores *Historias de las literaturas hispánicas*.

Spansk litteratur

En kulturell glansperiod

Jag inleder den spanska litteraturhistorien med att nämna två av de tidiga litterära inriktningarna *riddarromanen* och *pikareskromanen* som uppstår under 1400- och 1500-talen, varav den sistnämnda framförallt förknippas med Spaniens kanske mest kända författare och det klassiska verket ”Den snillrike riddaren Don Quijote av La Mancha”. Miguel de Cervantes verk från 1605 ses i vissa kretsar som den första moderna romanen, eftersom det är det första verket som har de litterära och tekniska egenskaper som även kan ses i dagens skönlitteratur (Castro & Jiménez 2013, s. 115). Cervantes tillhör en period i Spaniens historia som kallas *el Siglo de Oro* (ordagrant ’det gyllene århundradet’) som präglades av ett blomstrande kulturliv. Denna gyllene period varade fram till slutet på 1600-talet och är en tid av kulturellt skapande inom alla konstarter med internationellt välkända namn som Luis de Góngora, Lope de Vega, Garcilaso de la Vega och Pedro Calderón de la Barca.

Ett land i dekadens

1700-talet och upplysningstiden är en tid av förfall i Spanien både kulturellt, ekonomiskt och socialt. Litteraturen från denna tid hämtar inspiration framförallt från Frankrike och Storbritannien och kan beskrivas med ledorden bildning, utbildning, rationalism, objektivitet och vetenskap. Litteraturen består framförallt av filosofiska och pedagogiska romaner, brevromaner, reseromaner och satiriska romaner. De dåliga tiderna fortsätter ända in på 1800-talet med flera

krig, fransk ockupation, förlusten av latinamerikanska kolonier, långsam industrialisering och ekonomisk nedgång. Den spanska romantiken gör sitt intåg på 1830-talet och präglas framförallt av skapande inom poesi och drama. Prosalitteraturen får förnyat liv igen i slutet på 1800-talet med den realistiska och naturalistiska romanen samt *costumbrista*-romanen*,* som är en slags folklivsskildringar med rent beskrivande, kritiska eller satiriska inslag. Till denna period hör författare som Emilia Pardo Bazán, Leopoldo Alas och Benito Pérez Galdós.

År 1898 förlorar Spanien sina sista latinamerikanska kolonier i ett krig mot USA. Det spanska imperiet har fallit, och landet har förlorat en del av sin identitet vilket resulterar i politisk och social oro i samhället. Den omvälvande händelsen ger bland annat upphov till en sammanslutning av författare med namnet *generation 98* som initierar en kritisk granskning av sitt eget land, historien, makthavarna, kyrkan och militären. De skapar en allvarligare litteratur som är kritisk, psykologisk och filosofisk. Vid sidan av generation 98 med sitt fokus på etiska och moraliska ämnen finns också de *modernistiska* författarna som inriktar sig på det rent estetiska. Modernismen sprider sig till Spanien genom de forna latinamerikanska kolonierna och framförallt genom den unge poeten Rubén Darío från Nicaragua. Hans verk *Azul* från 1888 ses som en startpunkt för den spanska modernismen och kom att ha ett stort inflytande på det spanska litterära språket och poesin (Castro & Jiménez 2013, s. 201). En av Spaniens största modernistiska poeter, nobelpristagaren Juan Ramón Jiménez, var en bland många som påverkades starkt av Rubén Daríos verk och den latinamerikanska modernismen. Den gemensamma nämnaren för samtliga författare från denna tid är litterär förnyelse och avståndstagande från den realistiska stilen. Det innebar ett större närfokus på individen, människans inre, det vardagliga och det subjektiva samt användandet av sarkasm, ironi och fantasi i skrivandet. De största namnen i generation 98 är Pío Baroja, Miguel de Unamuno, Azorín och Antonio Machado. Förutom dessa kan man nämna Ramón Gómez de la Serna, R.M. del Valle-Inclán och José Ortega y Gasset från denna tid.

Kulturell återhämtning

Medan generation 98 söker efter en ny nationell identitet föds Spaniens nästa stora litterära generation, den så kallade *generation 27.* Generation 27 är en samling poeter som kommer samman till minne av barockpoeten Luis de Góngoras död, en man vars begåvning, stil och verk inspirerar och driver dem. Det är en grupp mycket skickliga poeter med olika stilar som strålar samman med gemensamma litterära mål: istället för att fokusera på det nationella vill man öppna sig mot världen, man vill beskriva det moderna livet och den moderna människan med en poetisk stil som hämtar inslag från det förflutna – gongorismen, det folkliga, det klassiska – och blandar det med avantgardistisk poesi. Det är en mycket inflytelserik och framgångsrik litterär samling med namn som Jorge Guillén, Federico García Lorca, nobelpristagaren Vicente Aleixandre och Dámaso Alonso.

Litteraturen från diktaturen till idag

Den spanska litteraturen genomgår en ny blomstringsperiod under 1920- och 1930-talet som dock blir kortvarig på grund av det spanska inbördeskriget som utbryter 1936. Kriget slutar med nationalisternas seger 1939 då general Francisco Franco tar över makten och leder Spanien in i en fascistisk diktatur som varar ända fram till 1975. Många författare tvingas gå i exil, och den spanska kulturen stagnerar. Ett flertal exilförfattare fortsätter att vara verksamma i utlandet och skapar verk som ofta skildrar inbördeskriget ur olika perspektiv. Det råder en stark censur i landet vilket leder till att de författare som fortsätter att vara aktiva inom landets gränser ser sig tvungna att hitta nya tekniker för att på ett dolt sätt kunna framföra sina samhällskritiska synpunkter. Litteraturen tar en riktning mot *socialrealism* och uttrycker ofta den frustration, oro och alienation som präglade medborgarna under denna hårda tid. En litterär trend inom prosan blir *el tremendismo*, en grotesk och osmaklig realism som skildrar marginaliserade individer och våld på ett vulgärt och rått sätt. Nobelpristagaren Camilo José Cela är kanske det största namnet inom denna riktning.

För att bryta med de kritiska skildringarna av denna tids kulturella tomhet börjar man söka efter nya experimentella litteraturformer. Under 1950- och 1960-talen börjar det efter hand dyka upp

romaner med komplexa narrativ som utmanar läsaren och samtidigt utgör ett motstånd mot den rådande diktaturen. Med hjälp av metaforer och andra litterära tekniker försöker man på ett subtilt sätt beskriva den kvävande atmosfären i det spanska samhället. Under denna kulturellt svåra tid får de spanska förlagen upp ögonen för de latinamerikanska författarna och deras innovativa verk, och ett intensivt arbete inleds med att sprida och främja denna litteratur vilket senare leder till den latinamerikanska boomen (Castro & Jiménez 2013, s. 222). Efter boomen och ungefär samtidigt som Spanien börjar återgå till ett demokratiskt styre, överges det experimentella skrivandet och en ren form av berättande prosa tar över. Antalet kvinnliga författare ökar och blir mer synliga vilket leder till att det kvinnliga perspektivet återkommer oftare i litteraturen. Många av författarna som varit verksamma under diktaturen, som Miguel Delibes, Ana María Matute, Carmen Martín Gaite och Juan Goytisolo, fortsätter att skapa litteratur fram till nästa millennium. De traditionella stilarna har på senare år kompletterats med nya litterära trender som detektivromanen, science fiction-genren och skräcklitteraturen. Både Spaniens historia och inbördeskriget som tema har fått förnyat intresse under 2000-talet hos författare som Almudena Grandes, Dulce Chacón och Javier Marías. Andra även internationellt kända spanska författare idag är Juan José Millas, Antonio Muñoz Molina och Carlos Ruiz Zafón.

Utgivningen av spanskspråkig skönlitteratur i Spanien under perioden 1987–2017 har hållit sig mellan som lägst 5 066 verk och som högst 13 901 verk[1] och kan jämföras med motsvarande siffror för den svenska utgivningen som ligger på 2 768 verk och 5 924 verk (Observatorio de la lectura y el libro[2]; Svensk bokförteckning; Nationalbibliografin). Det ska här också nämnas att det vid sidan av den spanskspråkiga litteraturen i Spanien finns en katalansk, galicisk och baskisk litteraturproduktion i mindre skala.

[1]Antalet verk inkluderar skönlitteratur för vuxna, barn och ungdom som är tryckt i bokform och har spanska som original- och utgivningsspråk. Det är oklart om viss latinamerikansk litteratur är inkluderad.
[2]Juan Ramón Montealegre Martín på Observatorio de la lectura y el libro. Subdirección General de Promoción del Libro, la Lectura y las Letras Españolas, Madrid. E-post den 12 mars 2019.

Latinamerikansk litteratur

Från kolonialism till modernism

Innan Columbus ankomst till Amerika beboddes kontinenten av olika folkslag med egna samhällen, traditioner, språk och ett rikt kulturliv. Det spanska språket fördes till regionen från Europa i samband med upptäckten av kontinenten 1492. Det året börjar en kolonisation som kommer att pågå ända fram till början av 1800-talet. Regionens litteraturhistoria från och med kolonisationen har skapats i en växelverkan och ett ömsesidigt utbyte mellan de europeiska kolonisatörerna och den ursprungliga befolkningen. Många litterära influenser, som romangenren, kom från Spanien och den spanska litteraturen och blandades med ursprungsbefolkningens lyrik och sånger. (González Echevarría & Hill 2011; Castro & Jiménez 2013, s. 79ff)

Under 1800-talets första halva, när kolonialtiden börjar lida mot sitt slut i samband med att de latinamerikanska länderna ett efter ett blir självständiga, börjar ett sökande efter en egen litterär identitet. Man hämtar inspiration i den franska romantiken, den europeiska nyklassicismen och realismen och skapar verk med inhemska motiv, regionala karaktärer och latinamerikanska landskap. I Argentina uppstår vid denna tid genren *gaucholitteratur* som skildrar livet och naturen på Pampasslätterna. Vid sidan av de folkliga och inhemska inslagen i litteraturen skapas också en politisk litteratur som ofta innehåller stark kritik mot de envälden som i många länder ersatt det koloniala styret.

I slutet på 1800-talet uppstår den latinamerikanska modernismen som hämtat inspiration från franska poeter och sedermera sprider sig till Spanien. Det modernistiska strikt estetiska skrivandet blir tydligast inom poesin med poeten Rubén Darío i täten. *Modernismen* innebar en förnyelse av poesins form, men det dröjer inte lång tid innan ett behov av ytterligare förnyelse uppstår och en ny litterär avantgardistisk rörelse med rötter i Europa skapas, *el Vanguardismo.* Avantgardismen i 1900-talets början blir grunden till många andra ismer varav vissa – som surrealismen och ultraismen – får större genomslagskraft än andra. De avantgardistiska

författarna vill bryta med de traditionella estetiska formerna och strävar efter förnyelse med konstnärlig frihet, fiktion och fantasi som nyckelord. Den latinamerikanska avantgardismen får en säregen prägel som grundas i tanken att konsten har kraft att förändra världen. Man hittar nya sätt, nya tekniker och nya perspektiv, men motiven hämtas alltjämt ur den latinamerikanska miljön. Den avantgardistiska poesin blir särskilt stor i Latinamerika med namn som Pablo Neruda, Octavio Paz, Jorge Luis Borges och nobelpristagaren Gabriela Mistral (Castro & Jiménez 2013, s. 212ff). Även den latinamerikanska prosan under denna tid hämtar sina motiv från den lokala eller regionala miljön. Det utvecklas olika riktningar inom prosan såsom *indigenista*-romanen och den socialrealistiska romanen. Litteraturens innehåll är en brokig blandning av ämnen: den mexikanska revolutionen, den sydamerikanska naturen och människans relation till den, den argentinska gauchon, den indianska ursprungsbefolkningen och deras villkor. Man vill genom litteraturen framhäva det inhemska, de sociala orättvisorna och försvara de nationella språken och folkliga traditionerna. Litteraturen kretsar kring den latinamerikanska identiteten och vitaliteten som står i skarp kontrast till efterkrigstidens Europa i förfall.

Litteraturen leker med fantasi och verklighet

Under 1940- och 1950-talen sker en utveckling inom litteraturen som ett årtionde senare leder till den latinamerikanska litteraturens stora genomslag internationellt. Det utvecklas två litterära riktningar som båda leker med gränsen mellan det verkliga och det fantastiska på olika sätt. Under 1940-talet utvecklas *fantastiken* med influenser från de europeiska gotiska och romantiska litteraturerna. Fantastiken blir en motpol till den realistiska litteraturen och söker att i en fiktiv värld skildra det inhemska, det latinamerikanska. Den andra inriktningen är den latinamerikanska *magiska realismen* som införlivar det magiska och naturliga i den verkliga världen. Den magiska realismens syfte är att visa verklighetens andra sida och att försöka finna en mer äkta verklighet.

Avantgardistisk teknik med rötter i Europa, surrealism, realism, myter, drömmar och det övernaturliga blandas med inhemska inslag och sökandet efter den latinamerikanska identiteten, och denna blandform ska komma att få stor litterär betydelse världen över. Dessa två genrer får en varierande utformning hos flertalet författare som är verksamma under denna tid: Miguel

Angel Asturias, Alejo Carpentier, Jorge Luis Borges och Gabriel García Márquez m.fl. (Castro & Jiménez 2013, s. 219ff)

Boomen och den politiska berättelsen

Den latinamerikanska litteraturens utveckling, historiska världshändelser och den spanska litteraturens stagnation och isolering till följd av inbördeskrig och fascismens intåg leder till slut till att spanska förlag upptäcker den förnyade latinamerikanska litteraturen och börjar sprida den. Genom masspublikationer, översättningar, recensioner, filmer och priser får dessa verk en enorm och snabb spridning världen över. Det är 1960-tal då den *latinamerikanska boomen* blir ett faktum. Den latinamerikanska litteraturen och berättelsen har nu fått sin plats på den litterära världskartan med namn som Julio Cortázar, Carlos Fuentes och nobelpristagarna Mario Vargas Llosa och Gabriel García Márquez. Den litteratur som skapas under 1960-talet består av många olika stilar, teman och tekniker, men man kan urskilja några utmärkande drag: komplexa och experimentella berättartekniker, förnyelsen och framhävandet av språket, historiska och sociala teman, psykologiska och freudianska inslag, varierande hybrida former av romanen och romaner skrivna för en smal, särskilt estetisk krävande publik (Castro & Jiménez 2013, s. 247ff).

På 1970-talet sker stora politiska och historiska förändringar i de latinamerikanska länderna som kommer att prägla litteraturen. Militärkupper, politiska oroligheter, förtryck och diktatur sprider sig från land till land i regionen. Många författare, kulturpersonligheter och politiskt aktiva får fly sina hemländer och söka skydd. Ur denna samhälleliga utveckling föds *diktaturromanen* som skildrar diktaturen, tyrannerna, förtrycket och landsflykten.

De sociala och politiska frågorna har alltid varit närvarande i den latinamerikanska litteraturen, vilket är en naturlig effekt av regionens historia. Men vid sidan av de etablerade äldre författarna finns idag nya unga talanger som skriver ur en annan historisk bakgrund om helt andra ämnen. Storstaden, den globaliserade världen, multikulturalism, teknologi och populärkultur är bara några teman som är mer aktuella för dagens unga författare. Litteraturen har utvecklats och blivit modernare, lekfullare och ”lättare”.

Under 1900-talets sista del har det uppstått, eller snarare återuppstått, två litterära inriktningar som håller ett grepp om det förflutna: en ny form av den *historiska romanen* och *vittnesromanen.* Inom dessa genrer skildras de latinamerikanska ländernas historia inbäddat i en fiktiv form. Förutom de författare som redan nämnts finns det flera internationellt kända latinamerikanska författare i modern tid, exempelvis Roberto Bolaño, Ignacio Padilla, Jorge Volpi och Isabel Allende.

Latinamerika idag har en omfattande bokproduktion, men det har varit svårt att hitta specificerad användbar statistik. Publikationen ”El espacio iberoamericano del libro” från 2018 redovisar emellertid generella siffror för bokutgivning i Latinamerika. Statistiken inkluderar arton spanskspråkiga länder varav de största i fråga om utgivning av litteratur är Mexiko som utgav 25 363 titlar (14,73 %), Argentina som utgav 23 294 titlar (13,53 %) och Colombia som utgav 16 074 titlar (9,34 %) av totalt 172 153 utgivningar i hela Latinamerika år 2017[3]. Av totalt 127 364 tryckta titlar i hela Latinamerika[4] under 2017 utgjorde omkring 26 procent (44 236 verk) titlar inom kategorin ’litteratur och retorik’ som inkluderar skönlitteratur. (González 2019)

2.2 Teoretisk bakgrund

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för de teorier och begrepp som används i uppsatsens diskussionsdel. Undersökningen har sin grund i den deskriptiva översättningsvetenskapen men tangerar även litteraturvetenskapen och sociologin. Avsnittet avslutas med en presentation av några svenska studier som gjorts på området av Yvonne Lindqvist och Nils Håkanson.

Systemperspektiv

Polysystemteori

Israelen Itamar Even-Zohar utvecklade i början av 1970-talet sin polysystemteori, i vilken han kopplar samman litteratur med sociokulturella faktorer som ekonomi, politik och ideologi

[3] Inkluderar alla litteraturkategorier och utgivningsformer. Inkluderar Brasilien.
[4] Inkluderat Brasilien.

(Chang 2010–2012). Han beskriver kultur som ett system av system – ett polysystem – som är hierarkiskt, dynamiskt och föränderligt. Ett sociokulturellt polysystem består av flera olika subsystem – som litteratur, språk och ekonomi – som påverkar och interagerar dels med varandra, dels med andra system. Varje sociokulturellt system utgör en del av ett större makropolysystem, nämligen världskulturen.

Det hierarkiska polysystemets olika fält och subsystem konkurrerar konstant med varandra om positioner och framförallt om den dominerande positionen i systemet. I det litterära subsystemet är det olika genrer som konkurrerar med varandra om den centrala positionen, och det är i denna konstanta maktkamp mellan centrum och periferi som litteraturer utvecklas och formas. Even-Zohar delar in systemets produkter – texterna – i två kategorier baserat på funktion: de kan antingen vara *innovativa* eller *konservativa*. De innovativa texterna är de som tillför något nytt och bidrar till den litterära repertoarens tillväxt. De konservativa texterna är de förutsägbara texterna som strikt följer systemets normer. Den innovativa litteraturen som fått erkännande och inkluderats i det litterära systemets kanon befinner sig i centrum, men kan i jämförelse med nyare litteraturer komma att anses konservativ och därmed förflyttas mot periferin för att till slut ersättas av den nya litteraturen. De konservativa och innovativa krafterna konkurrerar med varandra och skiftar positioner i en oupphörlig dynamik.

Översatt litteratur bildar ett eget system inom målkulturens litterära subsystem och innehar antingen en perifer eller en central position. När översättningar har en central position har de en mer självständig ställning och kan påverka och förnya målkulturens litteratur. En perifer position ger färre möjligheter till påverkan, och översättning får en konserverande funktion i det litterära systemet. Översättningar intar i de flesta fall en perifer position men har en central position i kulturer vars litterära system är ’unga’ och under utveckling, ’svaga’ med en perifer position i det större systemet eller har ett litterärt tomrum i någon aspekt. Översättningar blir i dessa kulturer ett sätt att införa ny litteratur till repertoaren och fylla eventuella litterära tomrum. Starka litterära system med omfattande repertoarer har inte samma behov av förnyelse, och därför hamnar översatt litteratur som regel i periferin. (Baker & Saldanha 2009, s. 197ff; Munday 2016, s.

170ff; Chang 2010–2012) Even-Zohars polysystemteori och begrepp är användbara verktyg för att placera översättningslitteraturen generellt, och den spanskspråkiga särskilt, i det svenska litterära systemet.

Lefeveres ideologi och poetik

En annan teoretiker som också ansluter till polysystemteorin är André Lefevere som fokuserar på faktorer som makt, ideologi, institutioner och manipulation, som alla på något sätt påverkar hur litteratur tas emot, accepteras eller avvisas i kulturer. Mellan ett samhälle och dess litterära system sker en ömsesidig påverkan medelst det som Lefevere kallar *kontrollfaktorer*. Kontrollfaktorerna utgörs av de människor eller grupper som innehar maktpositioner antingen i systemet eller i samhället och som styr det litterära systemets ideologi eller poetik. Var tids rådande poetik och ideologi har sina förespråkare och motståndare, och det förs en kamp mellan dessa två sidor som möjliggör att systemet förändras och förnyas emellanåt. Poetiken handlar om vad litteratur tillåts vara inom ideologins ramar, som i sig handlar om vad samhället ska vara. Lefevere delar in kontrollfaktorerna, eller aktörerna, i de *professionella* inom det litterära systemet och *patronatet* utanför det litterära systemet (Lefevere 1992, s. 14ff). De professionella är akademiker, litteraturlärare, översättare, kritiker och recensenter. De styr det litterära systemet och dess normer och estetiska ideal samt beslutar om vad som ska ingå i och vad som ska utgå ur litteraturen. De professionella värnar om litteraturens poetik som består av två komponenter, varav den ena fokuserar på litterära egenskaper såsom genrer, symboler, karaktärer och modeller, och den andra på litteraturens funktion i samhället. De professionella strävar efter likriktning och stabilitet i systemet i enlighet med den poetik som råder. De verk och författare som på bästa sätt följer denna poetik tillåts bli en del av systemets litterära kanon och får fungera som modeller och förebilder för andra i systemet. Kanoniserade verk och erkända författare införlivas i de flesta fall i den nationella litteraturundervisningen, vilket blir ett sätt att upprätthålla deras värde och status. Men kampen mellan poetikens förespråkare och motståndare leder till att poetiken genomgår en kontinuerlig process av förändring när nya litterära trender uppstår och tränger undan andra, ’omoderna’ trender.

Patronatet inkluderar alla krafter som på något sätt antingen hindrar eller främjar litteraturens tillkomst, spridning och mottagande. Patronatet styr litteraturen på ett indirekt sätt och ofta genom andra styrande institutioner på det litterära området, såsom universitet eller media. Patronatet kan utgöras av enskilda inflytelserika individer under en given period eller andra aktörer som förlag, media, politiska grupperingar eller institutioner som är aktiva inom samhällets kultursfär. Patronatet styr med fokus på litteraturens ideologi, som enligt Lefevere är den samling idéer, normer, konventioner och trosföreställningar som styr människans handlingar. Patronatet kan antingen försvåra eller underlätta skrivandet, läsandet och översättandet av litteratur med hjälp av tre komponenter: den ideologiska, den ekonomiska och statusmässiga komponenten. Den ideologiska komponenten har med valet av ämne och form att göra. Den ekonomiska komponenten handlar om ekonomisk ersättning till författare och översättare och stöd och bidrag till översättning av vissa verk. Statuskomponenten handlar om den status eller det erkännande som författare och översättare kan få i utbyte mot att de accepterar den ideologi och det stöd som tillhör en viss grupp. Patronatet kan vara odifferentierat – till exempel när en person, en institution eller en grupp med samma ideologi styr alla tre komponenterna – eller differentierat – när de tre komponenterna styrs av olika oberoende grupper, människor eller institutioner med varierande ideologier.

Lefevere ser översättning som en form av omskrivning. Omskrivningar är alla texter som skapas med en annan text som grund och som har ett visst syfte samt styrs av ett antal restriktioner. Förutom översättningar nämner han bland annat litteraturkritik, historiografier och antologier som olika former av omskrivning. Alla former av omskrivningar återspeglar en viss ideologi eller poetik och har i sig själv en manipulerande effekt på litteraturen i ett samhälle. Omskrivningar agerar ofta sida vid sida i det litterära systemet och bör därmed studeras tillsammans. Om man tittar närmare på översättningar av litteratur åtföljs de av andra former av omskrivningar, som t.ex. ett förord som är en sorts kritik eller tolkning eller en recension som kan leda till att verket senare hamnar i en antologi eller en litteraturhistorisk text. Alla dessa omskrivningar har en betydelse för om ett verk eller en författare lyckas etablera sig i målkulturens litterära system – som styrs av en för tidpunkten särskild poetik och ideologi – eller

om de förkastas. (Baker & Saldanha 2009, s. 241ff; Lefevere 1994; Munday 2016, s. 199ff; Venuti 2000, s. 248ff)

Lefeveres kontrollfaktorer – de professionella och poetiken samt patronatet och ideologin – skulle kunna ses som en sorts litterära grindvakter som i slutändan på ett eller annat sätt styr in- och utflödet av litteraturen i en kultur: ”Det är och förblir ett det litterära livets faktum att patroner och kritiker i den slutliga analysen av en given litterär kultur påverkar beslutet om vad eller vem som ’lyckas’ respektive vad eller vem som inte ’lyckas’. De står för gallringen och de fäller domarna.” (Lefevere 1994, s. 67)

Globalt perspektiv

Översättning som en del av en världskultur

De hittills beskrivna teorierna studerar översättning som en del av målkulturen, men det kan vara nödvändigt att lyfta blicken något och även studera översättning som en del av världskulturen, det vill säga att utöver studiet av översättningens ställning och funktion i en målkultur även studera målkulturens ställning och funktion i det större internationella systemet. Fokus flyttas nu från den nationella till den internationella nivån och översättningsflödena i ett större sammanhang. De studier och den forskning som beskrivs i det följande är genomförda av sociologer och litteraturvetare som kombinerat teorier och kunskaper från sociologi, litteraturvetenskap och översättningsteori. Pascale Casanova, Johan Heilbron och Giselle Sapiro har alla inspirerats av Pierre Bourdieus teorier och begrepp, och det finns stora likheter i deras synsätt på hur översatta texter rör sig över gränser.

Casanovas litterära världsrepublik

Litteratursociologen Pascale Casanova skriver om litteraturen som ett eget, självständigt rike som hon kallar ’den litterära världsrepubliken’ (2005). Den består av en struktur av relationer mellan nationella litteraturer på ett globalt litterärt fält. Detta fält formas av aktörer – språk, nationer och författare – som alla har en särskild position i fältet, både på nationell och

internationell nivå. Språk, nationer och författare för en kamp med olika medel för att få tillräckligt med nationella litterära och språkliga resurser för att kunna konkurrera med andra globalt. Det globala fältet är hierarkiskt och ojämlikt, och den pågående kampen handlar om att öka sitt kapital och därmed höja den nationella litteraturens värde, vilket framförallt avser status och erkännande. Casanova utgår från Pierre Bourdieaus kapitalbegrepp som indelas i olika kategorier: det ekonomiska kapitalet, som avser pengar och egendom; det sociala kapitalet, som framförallt avser nätverk och relationer; det kulturella kapitalet, som bland annat avser utbildning och kunskap samt det symboliska kapitalet, som avser det som värderas högst inom ett visst fält, vilket i det litterära fältet ofta är status och anseende (Wolf 2010–2012). De litteraturer som existerat under längst tid i det globala litterära fältet – och haft både stor tillgång till specifikt litterärt kapital och hög nivå av självständighet – är 'rikast' och innehar högst prestige och makt. Högst auktoritet tilldelas de äldsta, ansedda och erkända verken, de konsekrerade klassikerna och de hyllade författarna. Den litterära strukturen är uppbyggd kring två motsatta poler, varav den ena är de självständiga och *dominerande* litteraturerna – oftast de äldsta – med mest resurser. Den andra polen består av de mer osjälvständiga och *dominerade* litteraturerna som är beroende av politiska, nationella och ekonomiska faktorer. De är 'nykomlingarna' som har minst litterärt kapital.

Språk utgör en viktig del av strukturen, och enligt Casanova råder det en ojämlik maktbalans mellan världens språk, vilket innebär att texters litterära värde delvis beror på vilket språk de är skrivna på. Språk har olika status baserat på kulturens litterära kapital och graden av självständighet. De delas in i dominerade språk, dominerande språk och *det globala språket*. De dominerande språken är de med högst självständighet och aktualitet globalt sett. De dominerade språken delas in i fyra kategorier: 1. unga skriftspråk och kreolspråk, 2. språk med nyvunnen nationell status, 3. språk i äldre kulturer med en liten befolkning och 4. språk som talas av stora grupper, med en rik litteratur men som fått lite uppmärksamhet globalt (Lindqvist 2011, s. 151). Och slutligen det globala språket som står i centrum och över de andra och ställer sig utanför kampen. Som exempel på globala språk genom historien kan nämnas latin, franska och engelska.

Enligt Casanova kan översättningar endast existera om det finns ett globalt språk som har funktionen att förmedla litteratur mellan andra, ofta dominerade, språk (Falk 2016).

Översättningar berikar kulturer på en mängd sätt, exempelvis genom att tillföra symboliskt eller litterärt kapital eller andra värden, underlätta spridningen av litteratur samt fungera som ett medel för konsekration (se definition på s. 20) och internationalisering av verk och författare. Dominerade kulturer är ofta beroende av ett inflöde av översatt litteratur för att utveckla sin nationella litterära repertoar. Det översätts däremot relativt sällan från dominerade språk till dominerande språk, och när det sker fungerar översättning som en form av konsekration, som tillför verket och författaren ett högre värde och status. Casanova framhäver att de litterära översättningsflödena mellan kulturer grundar sig i källspråkets respektive målspråkets position på det globala fältet samt författarens respektive översättarens position på de globala och nationella fälten. (Casanova 2005; Falk 2016; Lindqvist 2011; Westerström 2006)

Översättningsflöden på det globala fältet

Sociologerna Johan Heilbron & Giselle Sapiros studier och teorier har mycket gemensamt med Pascale Casanovas. De skriver om översättningar som transnationella kulturutbyten på ett globalt fält som består av nationer, språkgrupper och litteraturer. För att man ska förstå översättningsprocessen bör den analyseras i relation till de maktrelationer – ekonomiska, politiska eller kulturella – som råder mellan nationer och språk. Det globala översättningsfältet är hierarkiskt, dynamiskt och ojämlikt. Genom att studera statistik över den internationella bokmarknaden kan man urskilja vissa mönster och språkgrupper i de utbyten som sker. Heilbron & Sapiro delar in språkgrupperna i *centrala*, *semiperifera* eller *perifera* efter sin position i fältet. De kallar engelskan för ett hypercentralt språk eftersom mer än hälften av alla böcker som översätts är från engelska. Tyskan och franskan står för 10-12 procent av den totala översättningsmarknaden och räknas till centrala språk, medan spanska och italienska översättningar utgör 1-3 procent och placerar sig i semiperifer position. Språkens position i fältet är oberoende av hur 'stort' språket är sett till antalet talare. Översättningsflödena går generellt oftare från centrala till perifera språk och mer sällan i motsatt riktning. Översättningar mellan två

perifera språk går ofta via ett annat förmedlande språk som befinner sig mer centralt. De centrala språken exporterar mer litteratur, men importerar desto mindre, och det motsatta förhållandet gäller för perifera språk.

Internationella kulturutbyten styrs, som nämnts, av politiska, ekonomiska och kulturella relationer, och de internationella flödena av litteratur styrs framförallt av en av två motpoler på en skala: politisk styrning eller kommersialisering. Heilbron och Sapiro menar att det finns nationer där politiska institutioner styr den kulturella produktionen och dess import och export och därmed också kulturella flöden. I andra nationer styrs kulturproduktionen av marknadskrafter och kravet på lönsamhet. Kulturen blir i dessa länder en del av kommersialiseringen och produktionen av bestsellers blir ett av målen. Käll- eller målkulturer påverkas i olika grad av ekonomiska och/eller politiska faktorer, och deras placering på skalan kan hamna någonstans mellan strikt styrning och fritt kulturflöde. Hur nationer placerar sig på skalan har gått i vågor genom historien, men efter andra världskriget har utvecklingen gått mot ett friare kulturellt utbyte på världsmarknaden, där ekonomiska faktorer styr i högre grad.

Internationella översättningsflöden bör studeras globalt men också i relation till målkulturens struktur som antingen styrs av ekonomiska vinstgivande faktorer eller politiska faktorer. Den mottagande kulturens institutioner och deras funktion samt andra viktiga aktörer spelar en stor roll för hur kultur överförs mellan gränser. Några viktiga aktörer som nämns är statliga institutioner, kulturförmedlare, kulturinstitut, förlag, översättare, författare och andra aktörer aktiva inom området. (Heilbron & Sapiro 2007) De sistnämnda teorierna är användbara för att studera den översatta litteraturen på en global nivå och för att jag ska kunna placera spanskan och svenskan i det globala fältet. Att kombinera det globala med det nationella perspektivet ger troligtvis en tydligare bild över hur översatt litteratur rör sig från spanska till svenska och vilka aktörer som intar viktiga roller i systemen.

Svensk forskning

I Sverige finns några forskare som behandlat ämnet översättning och översättningsflöden mellan kulturer. Jag kommer här att nämna två av dem, Yvonne Lindqvist och Nils Håkanson, vars forskningsmaterial delvis är användbart i min undersökning av den spanskspråkiga litteraturen eftersom de på olika sätt berör ovan nämnda teorier, urval av översättningstexter, textflöden i system, aktörer och andra påverkansfaktorer.

Yvonne Lindqvist om dubbel konsekration

Yvonne Lindqvist har genomfört flertalet undersökningar inom översättningssociologins ramar och använder sig av ovannämnda teorier i sina undersökningar. I ”Dubbel konsekration – en förutsättning för svensk översättning av utomeuropeisk litteratur” (Lindqvist 2011) studerar hon det ojämna flödet av översatt litteratur i det globala översättningssystemet med särskilt fokus på den franskkaribiska litteraturens väg till Sverige. Hon utgår från hypotesen att det behövs en dubbel konsekration för att översättningar från perifera språk till andra perifera språk ska bli till. Att konsekreras innebär ”att bli uppmärksammad och omskriven av andra autonoma agenter på det litterära fältet [...], samt att bli föremål för litterära institutioners priser och utmärkelser” Lindqvist menar att litteratur från perifera kulturer behöver konsekreras inom *två* andra kulturer innan den blir översatt inom en tredje kultur, och hon kallar detta för dubbel konsekration (Lindqvist 2018, s. 91; 2011, s.142). Hon gör en empirisk undersökning där hon studerar tre romaner av Maryse Condé som har översatts till svenska. I studien följer hon romanernas väg genom det globala översättningsfältet och noterar i kronologisk ordning första inbundna publikationen, första pocketupplagan, översättningar och översatta upplagor och litterära priser för att kunna se eventuella mönster i romanernas förflyttning till den svenska marknaden. Dessutom studerar hon förlagens och översättarnas prestige i de aktuella kulturerna samt hur texten och författaren presenteras i romanernas paratexter. Undersökningens resultat stödjer hennes hypotes att dubbel konsekration har skett innan översättningen till svenska av Maryse Condés texter. (Lindqvist 2011)

I artikeln “Bibliomigrationsmönster från periferi till semiperiferi” (2018) presenterar Lindqvist sin studie av spanskkaribisk litteratur och dess väg till Sverige genom översättning. Även i denna studie utgår hon från hypotesen att dubbel konsekration krävs, men konsekrationen ser något annorlunda ut för den spanskkaribiska litteraturen. Denna litteratur är skapad i en så kallad pluri-centrisk litterär kultur där konsekrationen går via fler centra innan den når en annan perifer eller semiperifer kultur. Hon kombinerar översättningssociologiska teorier med världslitteraturforskning och kartlägger ett antal fall av migration av spanskkaribisk skönlitteratur till Sverige genom att titta på utgivningsår, litterära priser, olika konsekrationsformer och de kosmopolitiska intermediärerna på det globala fältet, som är författarna, förlagen och översättarna. Hennes slutsatser är att dubbel konsekration krävs men kan se lite olika ut beroende på källkultur, språk och författarens verksamhetsort, samt att aktörer som förlag och översättare spelar en viss roll i migrationsprocessen. (Lindqvist 2018) Lindqvists forskning är relevant för denna studie då den rör sig inom samma översättningsvetenskapliga område. Delar av hennes forskning och resultat kommer att användas som utgångspunkt i denna undersökning.

Nils Håkanson om den svenska utgivningen av rysk litteratur

Nils Håkanson undersöker svenska översättningar av rysk modern skönlitteratur mellan 1797 och 2010 i sin avhandling *Fönstret mot öster*. Undersökningen är tvärvetenskaplig och berör förutom översättningsvetenskapen områden som idéhistoria och litteraturvetenskap. Han studerar den ryska litteraturen i Sverige på tre nivåer: urval, reception och översättningspraktik. Han gör därtill en så kallad utgivningshistorisk inventering av den ryska översatta litteraturen. Håkanson undersöker vilka texter och författare som har översatts under tidsperioden, hur de har översatts och hur översättningarna har presenterats och mottagits i Sverige. I undersökningen kopplar han samman översatt litteratur med mål- och källkulturens föreställningar om varandra och utgår ifrån hypotesen att det finns en ömsesidig påverkan mellan översatt litteratur och kulturernas föreställningar om varandra och sig själva. Kulturella föreställningar i målkulturen påverkar urvalet av texter för översättning, och översättningar i sin tur påverkar och förändrar målkulturens föreställningar om källkulturen. Håkansons undersökning är mycket omfattande,

men det som framförallt har relevans för denna undersökning är hans tillvägagångssätt och slutsatser avseende de urvalsmönster som visar sig i den svenska utgivningen av rysk skönlitteratur. Håkanson urskiljer vissa tendenser i urvalet av texter som har sin motsvarighet i de svenska varierande föreställningarna om den ryska kulturen, och när föreställningar växlar förändras också urvalet. Den översatta litteraturen har inte enbart varit fördomsförstärkande och en bekräftelse på den svenska bilden av Ryssland, utan har också möjliggjort en nyansering av den svenska Rysslandsbilden och samtidigt ökat den svenska kulturens självinsikt. (Håkanson 2012)

3. Material och metod

I detta kapitel redovisas undersökningens material och tillvägagångssättet för sammanställningen av statistik. Jag går igenom urvalet av jämförelsespråk, de kriterier som tillämpats på sökmaterialet, de huvudsakliga källorna samt hur siffrorna presenteras i resultatdelen och tabellerna i bilagan.

I studiens första del ställs den övergripande frågan *hur mycket* som kräver svar i form av siffror. Kvantitativa studier mäter, räknar och jämför siffror, och i denna undersökning används den bibliometriska metoden, vilket innebär att jag samlar och sammanställer statistik för i Sverige utgiven översatt spanskspråkig skönlitteratur. Jag sammanställer också siffror för språken engelska, tyska, franska och ryska för att kunna göra en jämförande analys. I urvalet av jämförelsespråk har jag utgått från de indoeuropeiska språken och valt ut ett till två språk i språkgrupperna germanska, romanska och slaviska språk.

För att begränsa undersökningens material har jag tillämpat en rad kriterier på sökmaterialet. Undersökningen gäller skönlitteratur som inbegriper barn- och ungdomslitteratur. Den ska vara skriven på spanska, vilket innebär litteratur från både Spanien och Latinamerika. Den ska dessutom vara översatt till svenska under tidsperioden 1987–2017 och utgiven i form av bok eller broschyr. Tidsperioden har valts utifrån att jag vill kombinera den aktuella utgivningen av

spanskspråkig litteratur i Sverige med ett historiskt perspektiv. Och i syfte att avgränsa undersökningen samt säkerställa tillgången till lättillgänglig statistik valdes ovannämnda period.

I undersökningen följer jag den avgränsning som Kungliga biblioteket (hädanefter KB) använt sig av i sin statistiska sammanställning avseende litteraturkategori, utgivningsform och utgivningskälla. Kategorin skönlitteratur inkluderar romaner, noveller, dikter, kåserier, tecknade serier, essäer och brev, och kategorin barn- och ungdomslitteratur inkluderar skönlitteratur och faktaböcker för barn. Litteraturen ska vara utgiven i form av bok eller broschyr, och *broschyr* enligt Unescos definition är: ” … a non-periodical printed publication of at least 5 but not more than 48 pages, exclusive of the cover pages, published in a particular country and made available to the public” (Unesco 1964, 6.b). Statistiken innefattar förlagsutgivet, egenutgivet, titlar från rikstäckande vetenskapliga samfund, akademier och liknande acta-serier från vissa institutioner. Nya utgåvor och upplagor är medräknade, vilket medför att vissa titlar kan förekomma mer än en gång. Men det är inte enskilda verk eller titlar som undersöks utan fokus ligger på antal fysiska böcker som utgivits och registrerats hos KB. I undersökningen används ordet *verk* i betydelsen fysisk bok som utgivits i en tryckt form, vilket i praktiken innebär att den första och den nya utgåvan av en och samma boktitel räknas som två verk om annat ej anges. (Kungliga biblioteket).

Med hjälp av KB:s sökkatalog Libris skapas även en bibliografi över de verk som översatts från spanska till svenska under tidsperioden för att kunna titta närmare på specifika år, författare, förlag och översättare.

De huvudsakliga källorna utgörs av KB:s årsstatistik samt bibliotekets sökkatalog Libris. KB har genom åren presenterat statistik för den totala bokutgivningen i Sverige indelat i olika kategorier, som översatt skönlitteratur efter språk. Statistiken för åren 1987–2014 hämtas från deras publikation *Svensk bokförteckning* och för åren 2015–2017 från den digitalt utgivna *Nationalbibliografin*. Statistiken anger antalet verk som registrerats hos KB under ett kalenderår

(ej utgivningsår), och det förklarar förekomsten av en viss eftersläpning där sent på året utgivna verk hamnar i statistiken för året därpå.

Jag inleder med att ta fram siffror för totalt antal översatta verk till svenska per år enligt ovan angivna kriterier. Därefter presenteras motsvarande siffror för spanska, engelska, franska, tyska och ryska, och för jämförelsens skull presenteras även siffror för all utgiven skönlitteratur i Sverige. Jag noterar också de nobelpris som tilldelats spanskspråkiga författare under perioden. För en komplett bild av all data, se bilaga 1. I bilaga 2 presenteras samma siffror men uppdelat i vuxenlitteratur (VU) och barn- och ungdomslitteratur (BU).

Eftersom bibliografin från Libris utgör en del av undersökningen, gör jag en jämförelse mellan KB:s siffror för översatt spansk litteratur och motsvarande siffror från Libris. Dessa siffror skiljer sig åt, och det förklaras av Ylva Sommerland[5] på KB med att siffrorna från Libris anger utgivningsår medan siffrorna från KB anger registreringsår. Dessutom kan Libris innehålla dubbletter, preliminära poster eller felkodade verk, medan KB:s statistiska data är kvalitetssäkrad och därmed stabilare. Se bilaga 3 för jämförelse av siffror samt bibliografi i bilaga 4.

4. Resultaten från studiens kvantitativa del

I det följande presenteras den kvantitativa undersökningens resultat, och jag inleder med att titta på den totala utgivningen av översatt skönlitteratur på svenska följt av en jämförelse mellan de fem utvalda språken. För att visualisera och förenkla jämförelsen av siffror från undersökningen presenteras de i form av diagram.

4.1 Jämförelser mellan språk

Totalt översattes 58 009 skönlitterära verk till svenska mellan åren 1987 och 2017, och diagram 1 nedan visar de olika källspråkens procentuella fördelning.

[5] Ylva Sommerland, handläggare och ansvarig för Nationalbibliografin, Kungliga biblioteket, Stockholm. E-post den 13 mars 2019.

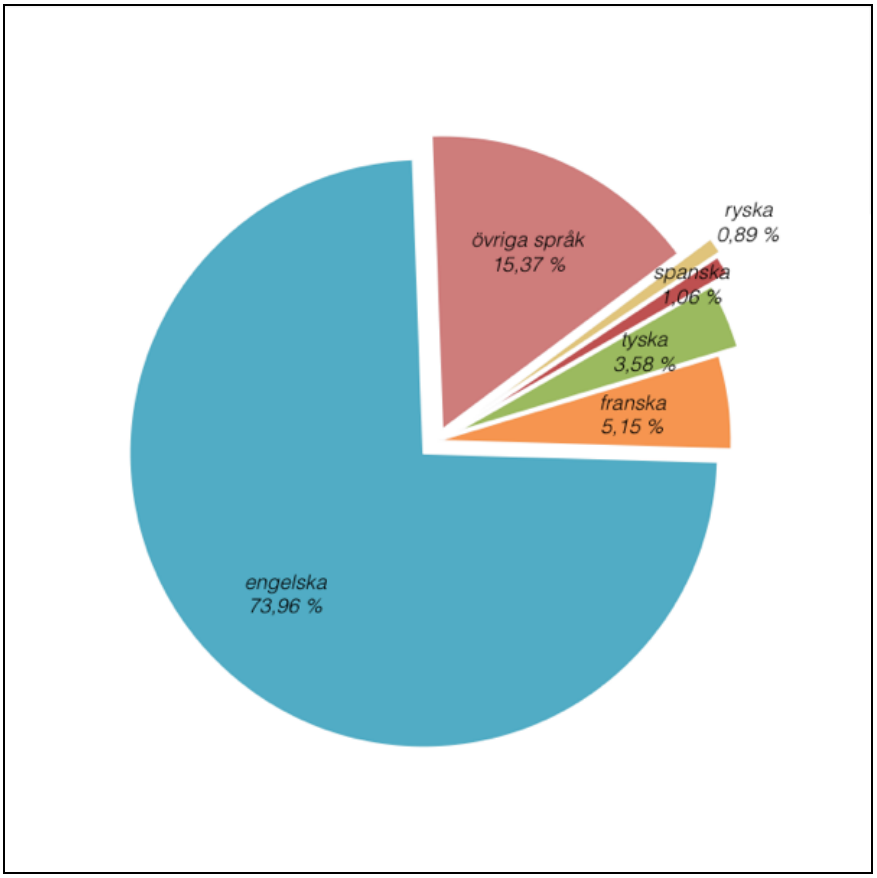

Diagram 1. *Procent av totalt antal översatta skönlitterära verk under perioden 1987–2017.*

Ur diagram 1 kan vi utläsa att översättningar från spanska står för 1,1 procent, ryska 0,9 procent, tyska 3,6 procent, franska 5,1 procent, engelska 74 procent och övriga översatta språk 15,4 procent. Endast ryskan av de valda jämförelsespråken har en lägre andel verk än spanskan, och antalet översatta verk från engelska har de högsta siffrorna vilket tydligt pekar mot engelskans dominerande position.

Diagram 2 nedan är baserat på samma siffror som diagram 1, men barn- och ungdomslitteraturen har exkluderats.

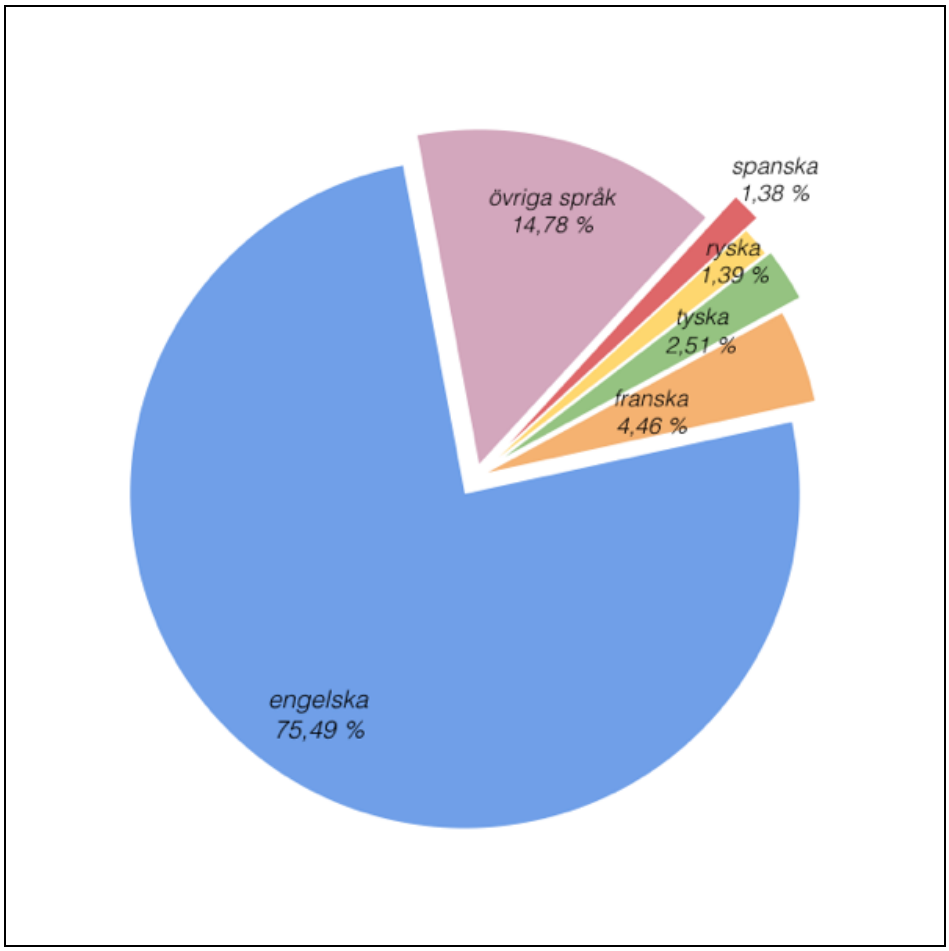

Diagram 2. *Procent av totalt antal översatta skönlitterära verk för vuxna under perioden 1987–2017.*

Som vi kan se i diagram 2 går ryskan (1,39 procent) om spanskan (1,38 procent) i antal översatta verk. Det kan förklaras med att en större andel barn- och ungdomsböcker översätts från spanska jämfört med ryskans mycket låga siffra på 30 verk under hela perioden. I övrigt är språkens storleksordning densamma som i diagram 1, men siffrorna i diagram 2 indikerar dessutom att det översätts generellt mer vuxenlitteratur än barn- och ungdomslitteratur från dessa språk (se tabell 2 för exakta siffror). Undantaget är den tyska litteraturen där siffrorna för barn- och ungdomslitteratur är högre än siffrorna för skönlitteratur för vuxna. Engelskans dominerande position förstärks ytterligare i denna jämförelse.

Det totala inflödet av översatta verk i Sverige under tidsperioden har hållit sig runt 2000 verk per år. Lägsta siffran hittar vi år 1996 med 1500 översatta verk, och högsta siffran uppnås år 2017 med 2309 verk. Antalet översatta engelska verk har nästan identiska fluktuationer som översatta verk totalt och ligger mellan 1191 och 1656 verk per år (se diagram 5). I diagram 3 nedan visas franskans och tyskans utveckling genom åren.

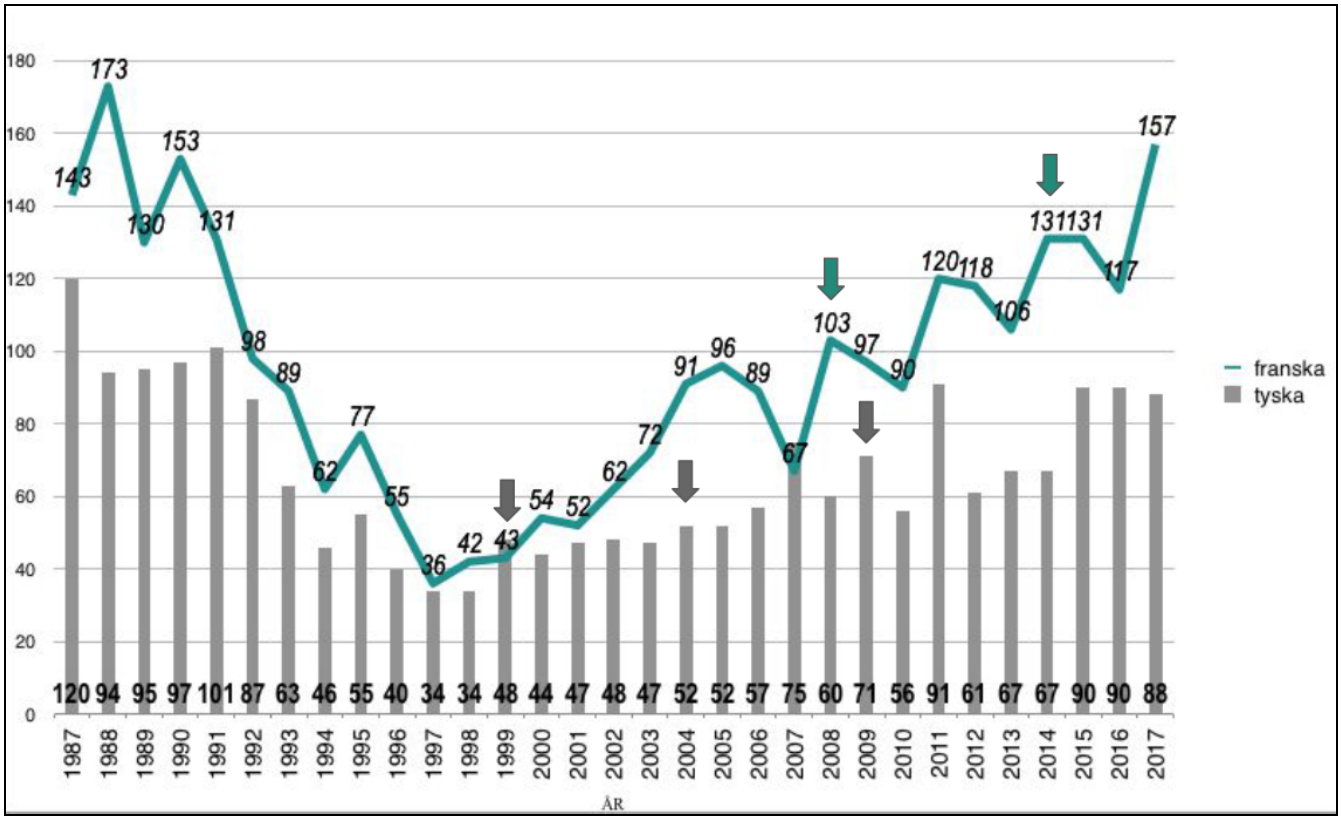

Diagram 3. *Antal översatta verk från franska och tyska under perioden 1987–2017. (Pilarna representerar nobelpris.)*

Diagram 3 visar att franskan fluktuerar mellan som lägst 36 verk och som högst 173 verk. Tyskan börjar med sin högsta siffra, 120 verk, och sjunker därefter med några toppar och dalar till som lägst 34 verk.

Diagram 4 visar motsvarande utveckling för spanskan och ryskan mellan 1987 och 2017.

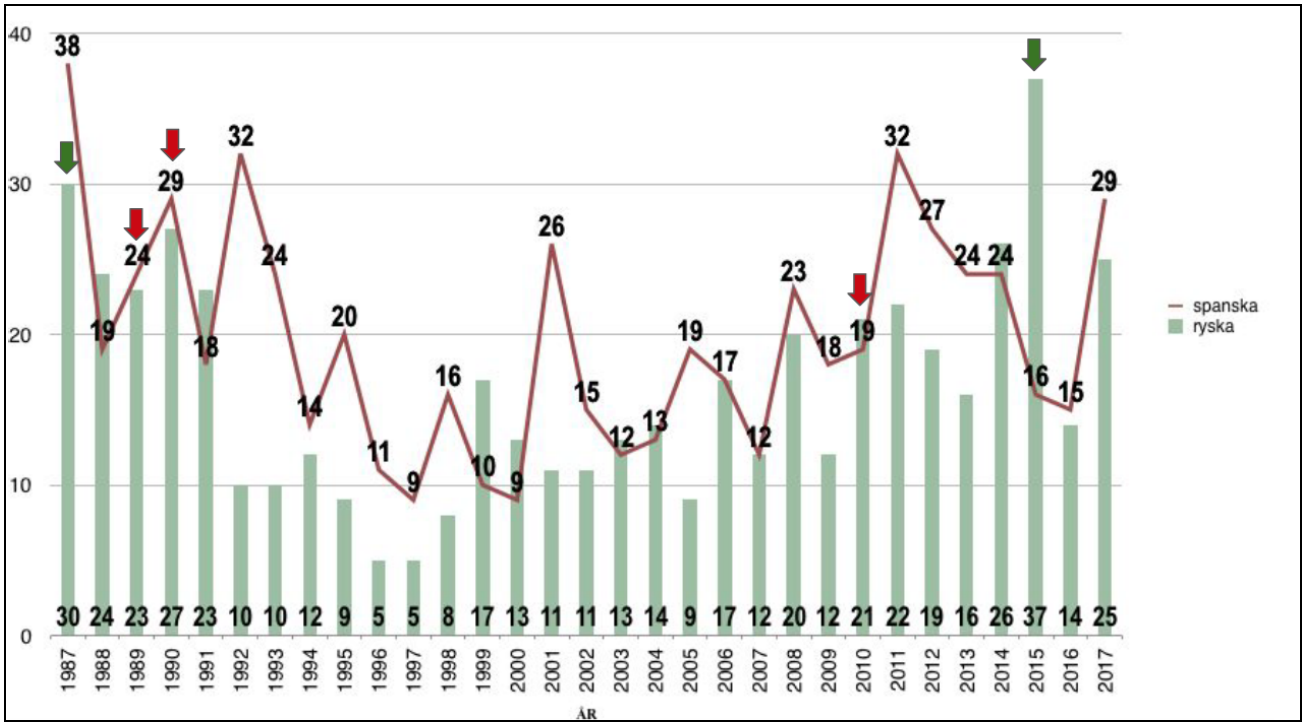

Diagram 4. *Antal översatta verk från spanska och ryska under perioden 1987–2017. (Pilarna representerar nobelpris.)*

Som vi kan se i diagrammet ovan ligger både ryska och spanska under 40 verk per år under hela perioden. Ryskans lägsta siffra är 5 verk och som mest översattes 37 ryska verk. Spanskan uppvisar en lägsta siffra på 9 verk, vilket kan jämföras med den högsta siffran 38 verk.

Den översiktliga jämförelsen i diagram 5 nedan inkluderas för att visa hur de olika språken placerar sig i relation till totalt antal översatta verk samt totalt antal utgivna skönlitterära verk i Sverige under perioden.

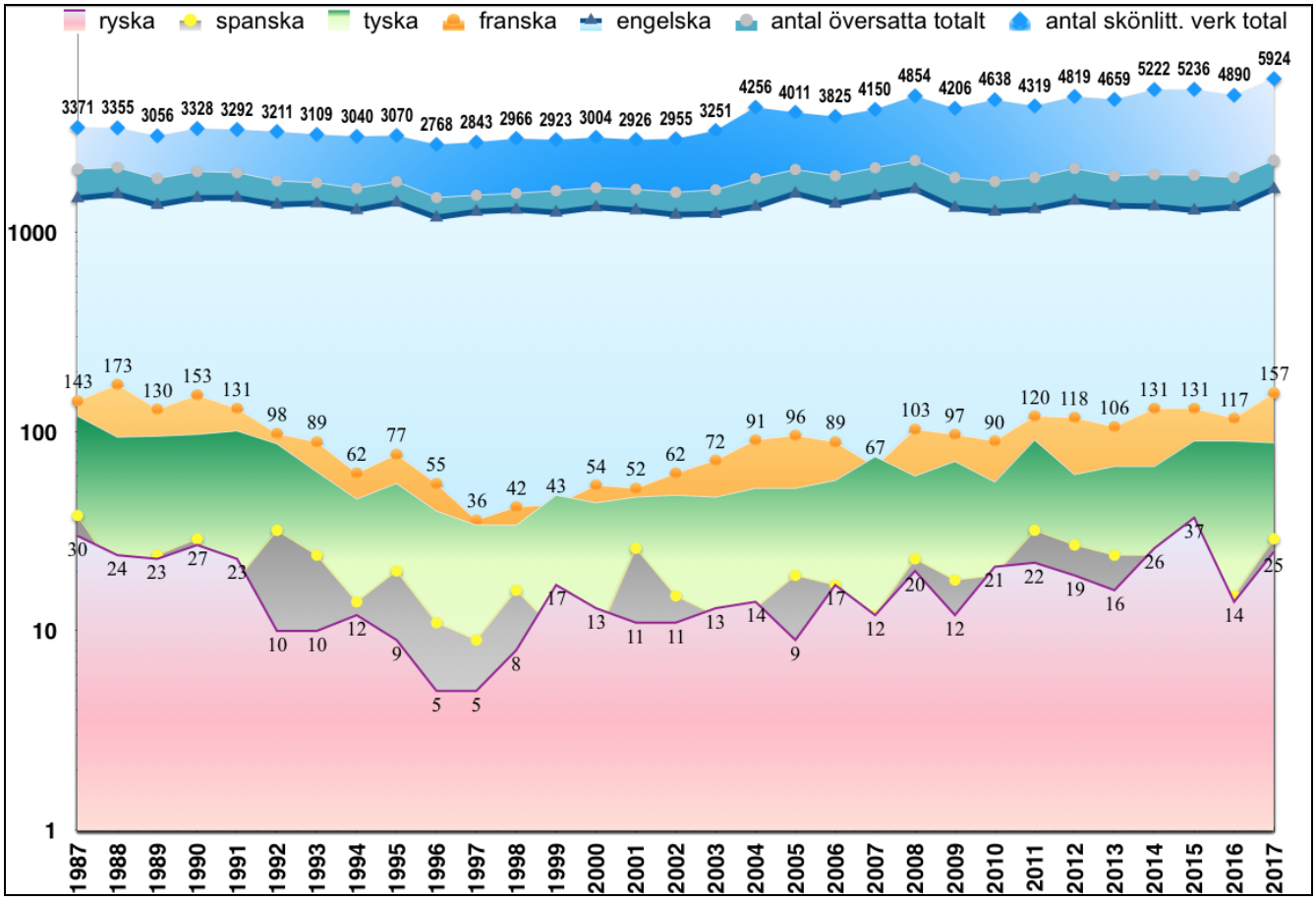

Diagram 5. *Översiktlig jämförelse mellan samtliga språk och totalt antal skönlitterära verk. Observera att det är en exponentiell skala i diagrammet.*

Ur diagram 5 kan vi utläsa att av all utgiven skönlitteratur (117 477 verk) är en relativt stor andel översättningar (58 009 verk) samt att engelskan med sina 42 901 verk dominerar bland språken (se tabell 1). Antalet spanska och ryska verk håller sig under fyrtio verk per år under hela perioden, medan franskan och tyskan hamnar i mittensegmentet. Hur de olika språken fluktuerar under tidsperioden sammanfaller vissa år, exempelvis minskar antalet utgivningar för samtliga språk under åren 1996 och 1997. Men i övrigt är upp- och nedgångarna individuella för varje språk. I genomsnitt översätts omkring 17 ryska verk, 20 spanska verk, 67 tyska verk, 96 franska verk och 1384 engelska verk per år mellan 1987 och 2017 (se bilaga 1).

I diagrammen 3 och 4 ovan finns nobelprisen för tyska, franska, ryska och spanskspråkiga författare markerade, och där kan vi se att mellan 1987 och 2017 delades nobelpriset i litteratur ut tre gånger till spansktalande författare, nämligen åren 1989 (Camilo José Cela från Spanien), 1990 (Octavio Paz från Mexiko) och 2010 (Mario Vargas Llosa från Spanien/Peru). Under samma period delades elva nobelpris ut till engelsktalande författare från olika länder, tre nobelpris till tysktalande författare, två nobelpris till rysktalande författare och två till fransktalande författare. (Svenska Akademien 2019)

4.2 Förlag, författare och översättare

Med reservation för de tidigare nämnda eventuella felregistreringar, dubbletter och felkodade verk som kan finnas i Libris vill jag peka på några mönster som framträder vid en närmare analys av bibliografin (bilaga 4) avseende spanskspråkig litteratur för tidsperioden. De framträdande mönstren kan relateras till framförallt tre aktörer: förlag, författare och översättare.

Framträdande förlag

Det förekommer 158 förlagsnamn i listan under perioden. De förlag som ger ut mest översatt spanskspråkig litteratur är Norstedts (inklusive PAN och pocket), Bonnier (inklusive Bonnier pocket), Tranan, Natur och Kultur, Wahlström & Widstrand, Månpocket, Ellerström, Forum och Bazar och presenteras i diagram 6 nedan.

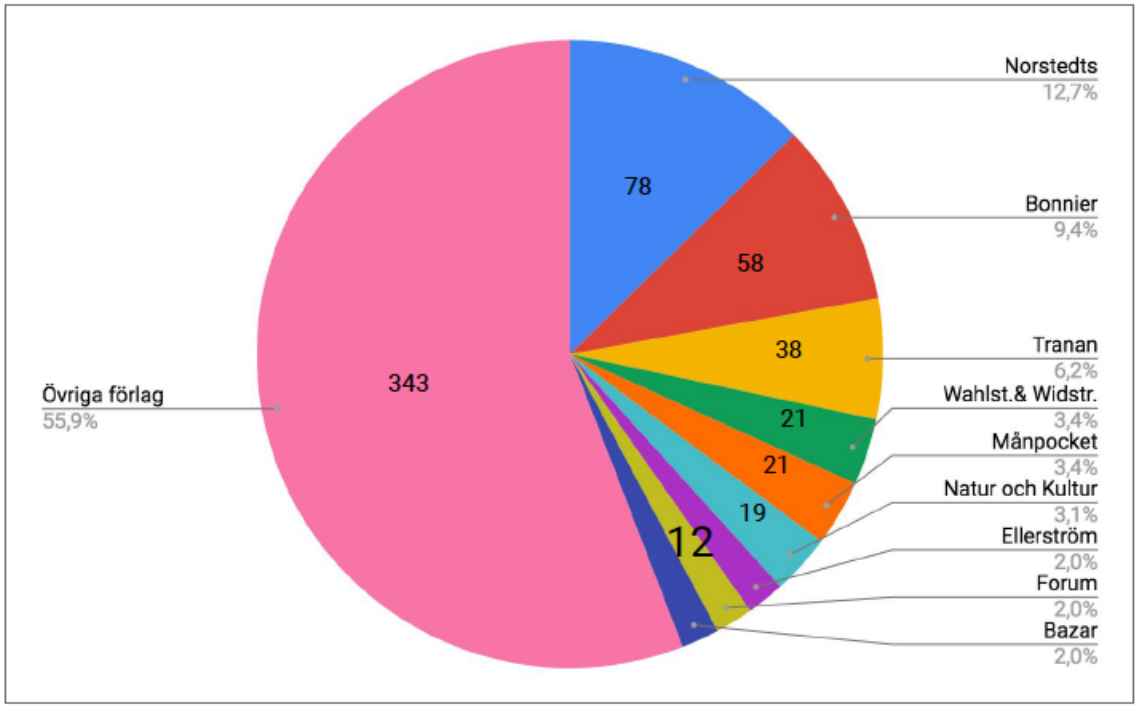

Diagram 6. *Andel översatta spanskspråkiga verk per förlag under perioden 1987–2017.*

Som diagram 6 visar har dessa nio förlag tillsammans utgivit omkring 44 procent av det totala antalet utgivna verk under den undersökta perioden. Även majoriteten av de nyutgåvor som ges ut under perioden kommer från de större förlagen Norstedts, Bonnier, Natur och Kultur och Wahlström & Widstrand.

En närmare granskning av de tre största förlagens författarlistor visar att författarna Isabel Allende, Mario Vargas Llosa, Carlos Ruiz Zafón och Almudena Grandes står för den absolut största delen (nästan 60 %) av Norstedts 78 utgivningar. Bonnier har en större författarbredd i sin utgivning av spanskspråkig litteratur, men verk av författarna Carlos Ruiz Zafón, Roberto Bolaño och René Vázquez Díaz förekommer mer frekvent. Det tredje största förlaget i undersökningen, Tranan, har också en större författarbredd men utger något fler verk av Roberto Bolaño och Federico García Lorca.

Återkommande författare

Det förekommer totalt 256 spanskspråkiga författare i bibliografin, och några av dem förekommer mer frekvent. Man har under den undersökta perioden utgivit 46 verk av Isabel Allende (Chile), 29 verk av Mario Vargas Llosa (Peru, Spanien), 20 verk av Federico García Lorca (Spanien), 17 verk av Gabriel García Márquez (Colombia), 15 verk av Roberto Bolaño (Chile) och 12 verk av Julio Cortázar (Argentina). Alla nämnda författare är internationellt välkända och två är nobelpristagare. Federico García Lorca är den enda av dessa som är poet och dramatiker, och han utmärker sig dessutom genom att vara den enda som kommer från Spanien och tillhör en äldre generation författare, nämligen generation 27. Fem av de sex författarna har anknytning till Latinamerika och var främst verksamma under 1900-talets andra hälft. Dessa sex författare har tillsammans skrivit 139 verk (23 %) av totalt 614 spanskspråkiga verk (vuxenlitteratur och barn- och ungdomslitteratur inkluderat).

När man granskar bibliografin ser man en tydlig koppling mellan vissa författare och översättare. Till exempel översätts elva av Roberto Bolaños femton verk av Lena Heyman; Julio Cortázars tolv utgivna verk delas ungefär lika mellan Karin Sjöstrand och Peter Landelius; elva av Gabriel García Márquez sjutton verk översätts av Peter Landelius och fem av Karin Alin. Mario Vargas Llosas 29 utgivna verk översätts i huvudsak av tre översättare varav Annika Ernstson översätter sju av de äldre verken, Peter Landelius översätter femton verk och Jens Nordenhök översätter sex verk. Den tydliga kopplingen till vissa översättare är återkommande i bibliografin även avseende andra författare.

Mest anlitade översättare

Det förekommer totalt 152 översättare under perioden, varav åtta har varit särskilt aktiva och presenteras i diagram 7.

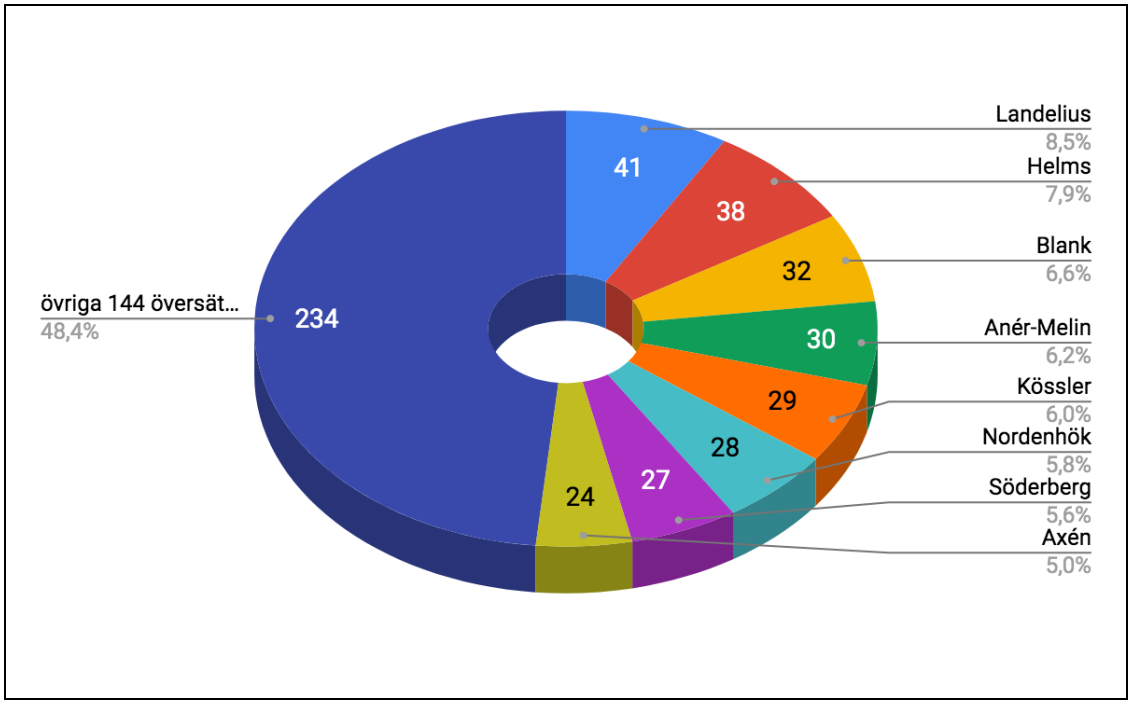

Diagram 7. *Andel översatta spanskspråkiga verk (för vuxna) per översättare under perioden 1987–2017.*

Som vi kan se i diagrammet har Peter Landelius översatt 41 verk, Elisabeth Helms 38 verk, Yvonne Blank 32 verk, Lena Anér-Melin 30 verk, Manni Kössler 29 verk, Jens Nordenhök 28 verk, Lasse Söderberg 27 verk och Hanna Axén 24 verk (barn- och ungdomslitteraturen exkluderad). Dessa åtta översättare – som utgör ca 5 procent av det totala antalet översättare – har tillsammans översatt cirka 52 procent av samtliga 483 skönlitterära verk för vuxna, vilket betyder att översättningsuppdragen koncentreras hos en liten grupp översättare.

I sökresultaten i Libris framträder vissa konstellationer och andra mönster. Konstellationen ett förlag, en översättare och en rad verk av en författare är vanligt förekommande i undersökningen. Vi har till exempel förlaget Wahlström & Widström som anlitat Peter Landelius för att översätta tio verk av Gabriel García Márquez mellan 1987 och 2005. Peter Landelius har också översatt tretton verk av Mario Vargas Llosa mellan 2002 och 2017 för Norstedts förlag, varav fem verk i direkt anslutning till författarens nobelpris 2010 och 2011. Översättaren Lena Anér-Melin har endast översatt verk av författaren Isabel Allende, 38 stycken, varav alla utom

tre för Norstedts Förlagsgrupp. Yvonne Blank har översatt flera kända författare för både mindre och större förlag, och även hennes litteraturlista uppvisar ett tydligt och återkommande mönster, nämligen ett förlag som satsar på en särskild författare och översätter två till tre verk av denna författare under en period av ett till tre år. Till exempel har vi förlaget Tranan som ger ut två översättningar av Roberto Bolaño år 2017, förlaget Trasten som ger ut två översättningar av Teresa Cárdenas 2008 och 2010, och Leopard förlag som ger ut två verk av Horacio Castellanos Moya 2009 och 2011. Det visar sig också att de större förlagen, som Norstedts och Bonnier, oftare ger ut flera utgåvor/upplagor av samma titel. Bonnier ger ut tre verk av Carlos Ruiz Zafón i sju olika upplagor/utgåvor. Även Norstedts förlag ger ut sex utgåvor av Carlos Ruiz Zafóns *Vindens skugga* mellan 2005 och 2012. Lasse Söderberg har översatt olika genrer men har en tydlig inriktning på poesi, bland annat har han översatt flera verk av nobelpristagaren Octavio Paz. De två förlag som anlitat Söderberg flest gånger är Bromberg, med fyra utgivningar av Octavio Paz, och det lyrikinriktade förlaget Ellerström med sex utgivningar. Jens Nordenhök har en varierad litteraturlista, med en inriktning på välkända äldre författare som de Rojas, Cervantes, Calderón de la Barca och García Lorca. Även i Nordenhöks litteraturlista kan man se det återkommande mönstret som beskrivs ovan: ett förlag - en författare - två verk - under en kortare tidsperiod. Översättarna Elisabeth Helms och Manni Kösslers litteraturlistor bekräftar delvis samma mönster. I Manni Kösslers litteraturlista utmärker sig två förlag, nämligen Wahlström & Widstrand med åtta verk och Bromberg med sex verk. Elisabeth Helms har översatt sju verk av René Vázquez Díaz, sex verk av Carlos Fuentes och fem verk av Carlos Ruiz Zafón, och av totalt 32 utgivningar står Bonnier för tretton stycken.

Det här avsnittet pekar på att det är de stora förlagen som ger ut mest spanskspråkig litteratur, och det finns hos förlagen en preferens för att utge latinamerikanska välkända författare. Mer än hälften av all spanskspråkig litteratur som utges i Sverige under perioden har översatts av en liten grupp översättare. I bibliografin framträder konstellationer och mönster avseende förlag, författare och översättare som pekar mot stabila och långvariga relationer mellan aktörerna.

4.3 Spanskspråkig litteratur på svenska: utveckling och brytpunkter

Mellan åren 1987 och 2017 översattes 614 spanskspråkiga verk till svenska. I diagram 8 nedan presenteras den översatta spanskspråkiga litteraturens utveckling under perioden uppdelat i vuxenlitteratur och barn- och ungdomslitteratur.

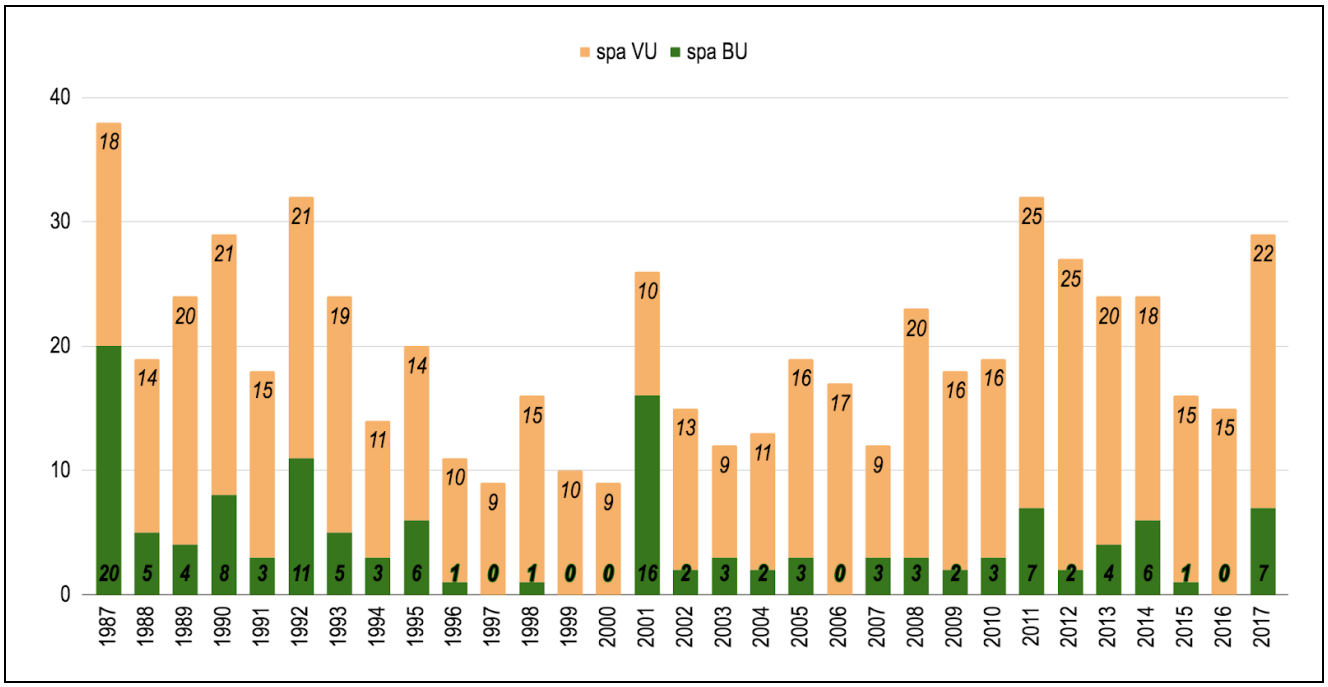

Diagram 8. *Översatta verk från spanska under perioden 1987–2017. (VU, orange färg: skönlitteratur för vuxna; BU, grön färg: skönlitteratur för barn och ungdom). Siffrorna är hämtade från KB:s statistik.*

Som framgår av diagram 8 håller sig siffrorna under 40 verk per år, och det förekommer toppar och dalar där vissa år utmärker sig med något högre siffror. Flest översättningar från spanska görs åren 1987, 1992 och 2011, men även åren 1990 och 2017 har relativt höga siffror. Om man bortser från barn- och ungdomslitteraturen blir topparna något annorlunda och hamnar istället på åren 2011, 2012 och 2017. Vi ska i det följande titta lite närmare på resultaten för dessa år.

År 1987 utgavs 38 översatta verk. Bland dessa hittar vi två verk vardera av Isabel Allende och Mario Vargas Llosa medan det i övrigt är en blandning av författare. Det här året är det däremot en kategori som utmärker sig. I diagram 8 kan vi se att 20 verk tillhör barn- och ungdomskategorin. Enligt Libris bibliografi är motsvarande siffra tretton verk varav åtta är översatta av Marie Berthelius för förlaget Kärnan. Vi har ett förlag som satsar på barn- och ungdomslitteratur och anlitar en översättare till en rad verk inom denna kategori och därmed driver upp antalet utgivna översatta verk det året.

År 1990 utgavs 29 verk varav sex är skrivna av det årets nobelpristagare, poeten och författaren Octavio Paz. Hans verk översätts av två välkända namn, Lasse Söderberg och Artur Lundkvist. I övrigt framträder inga särskilda mönster ur siffrorna för det här året. Det är dock intressant att här belysa kontrasten mot 1989 års nobelpristagare Camilo José Cela från Spanien, som endast utges en gång under det år då han får nobelpriset.

År 1992 gavs det ut 32 översatta verk. Två av dem är skrivna av *boom*-författaren Julio Cortázar, två av Miguel de Cervantes och tre av 1800-talsrealisten Pérez Galdós. Dock bör här påpekas att de tre verken av Pérez Galdós har samma titel och två av dem benämns supplement till huvudverket, vilket innebär att de skulle kunna räknas som ett verk istället för tre. Det utmärkande för året är att många av titlarna är klassiska barnsagor, och det visar sig att femton av verken tillhör barn- och ungdomslitteratur (elva verk enligt KB), varav de flesta är utgivna i serien *Klassiska sagor* av Svenska pocketböcker eller *Barnens boknöje* av förlaget Boknöje. Flera av titlarna förekommer dessutom två gånger och har översatts av olika översättare. Ninni Browall har översatt åtta av barn- och ungdomsböckerna för förlaget Svenska pocketböcker. I likhet med 1987 drivs siffrorna för 1992 upp av det stora antalet barn- och ungdomsböcker.

År 2011 utgavs 32 översatta spanskspråkiga verk i Sverige. Fyra av dem är skrivna av nobelpristagaren för 2010, Mario Vargas Llosa, och utgivna av Norstedts förlag. Tre verk är skrivna av den prisbelönte Roberto Bolaño och utgivna av Bonnier samt Tranan, och två verk är

skrivna av den yngre författaren Andrés Barba och utgivna av förlaget Astor. Astor är en nykomling bland förlagen som sedan försvinner efter 2012. Astor förlag var verksamt mellan 2010 och 2014 och hade en inriktning mot europeisk samtidsprosa med särskild fokus på eftersatta språkområden som italienska, spanska och portugisiska (Astor förlag 2019). Astor förlag gav ut sammanlagt sju verk, 22 procent av de spanskspråkiga verken, under 2011 varav sex översatta av Annakarin Thorburn.

År 2012 utgavs 27 översättningar från spanska. Författarna Julio Cortázar och Roberto Bolaño utges även detta år med tre verk av förlaget Modernista respektive två verk av Bonnier. Två verk av kriminalförfattaren Domingo Villar gavs ut av förlaget Ekholm & Tegebjer, och två verk av Carlos Ruiz Zafón gavs ut av Bonnier och Norstedts. Fyra av årets 27 utgivningar översattes av Lena Heyman.

År 2017 utgavs 29 verk varav fyra av Roberto Bolaño utgivna av Bonnier samt Tranan förlag. Två verk vardera av Isabel Allende och Mario Vargas Llosa gavs ut av Norstedts förlag, och Pagina förlag gav ut två barnböcker av Isabel Sánchez Vegara. Totalt utgavs fem verk av Norstedts, tre av Bonnier och fyra av Tranan. Tranan anlitade översättaren Yvonne Blank för tre verk och Norstedts anlitade Peter Landelius, Hanna Axén och Lena Anér-Melin för sina verk.

4.4 Sammanfattning

Mellan åren 1987 och 2017 utgavs 117 477 skönlitterära verk i Sverige varav nästan hälften var översatt litteratur (58 009 verk). Vid en jämförelse av antal utgivna verk mellan de fem utvalda språken framträder tre grupperingar på skalan där engelskan ensamt utgör en klart dominerande grupp som placerar sig i toppen, medan franskan och tyskan hamnar i mitten på skalan, och spanskan och ryskan bildar en grupp längst ned på skalan (se diagram 5 ovan). Utgivningarna per språk fluktuerar genom åren, men storleksordningen mellan språken håller sig mer eller mindre konstant. Åren 1996 och 1997 visar en tydlig generell nedgång i antalet utgivningar för samtliga

språk och totalt sett, vilket skulle kunna vara en effekt av finanskrisen i Sverige i början av 1990-talet.

Under den undersökta tidsperioden utges 614 spanskspråkiga verk, vilket endast utgör 1,1 procent av all översatt litteratur. Hypotesen om att det översätts relativt få spanskspråkiga verk i jämförelse med andra språk bör därmed anses bekräftad. Ur de spanska siffrornas fluktuation framträder vissa år med något högre siffror. Det är svårt att urskilja den direkta orsaken till dessa högre siffror, men man kan peka på några faktorer som kan ha bidragit till utgivningstopparna, som satsningar på barn- och ungdomslitteratur, spanskspråkiga nobelpristagare, återkommande kända författare och enskilda förlagsinsatser för spanskspråkig litteratur. Internationellt kända författare har en stabil och återkommande utgivning under tidsperioden och kan ofta kopplas till de större förlagsnamnen samt erfarna, frekvent anlitade översättare.

I bibliografin kan vissa aktörsrelaterade mönster och konstellationer utläsas som involverar förlag, författare och översättare. De som har utgivit mest spanskspråkig litteratur, inklusive nyutgivningar, är de stora förlagen som Norstedts, Bonnier, Wahlström & Widstrand och Natur och Kultur. Men mindre förlag som Tranan, Ellerström, Forum och Bazar bidrar också till utgivningen av översatt spanskspråkig litteratur (se diagram 6 ovan).

Av de 256 författare som förekommer i bibliografin utmärker sig några med en större utgivning, och det är framförallt världskända namn som Isabel Allende, Mario Vargas Llosa, Federico García Lorca, Gabriel García Márquez, Roberto Bolaño och Julio Cortázar. Denna grupp av sex författare står för 23 procent av den totala spanskspråkiga utgivningen i Sverige under den undersökta perioden, och fem av dem tillhör den latinamerikanska litteraturen. Det tyder på att latinamerikanska författare översätts oftare än författare från Spanien och att de som översätts är framstående, kända författare.

I bibliografin förekommer 152 översättarnamn, och åtta av dem har tillsammans översatt mer än hälften av all spanskspråkig skönlitteratur för vuxna. Det indikerar att den översatta

spanskspråkiga litteraturen är koncentrerad till en liten grupp översättare, samt att förlagen oftare anlitar den välkända översättaren som redan har en gedigen meritlista, vilket ger intrycket av en något sluten bransch där personliga nätverk och kontakter har betydelse när översättare anlitas. Även de konstellationer som framträder i bibliografin talar för detta. Man ser återkommande hur ett förlag anlitar en erfaren översättare för att översätta en rad verk av en specifik författare. Som redan nämnts handlar det i de flesta fall om två till tre verk under en kortare period, men man kan också se vissa översättare som översätter fler än tio verk av en författare under en längre period. Siffrorna tyder på starka och stabila relationer mellan översättare och förlag samt mellan översättare och författare.

Resultaten från den kvantitativa undersökningen indikerar hur mycket som översätts men ger också indikation på vad som översätts, vem som översätter och på uppdrag av vem. Jag ska i följande kapitel med utgångspunkt i relevanta teorier diskutera möjliga påverkansfaktorer och de olika aktörernas roll i den process i vilken översättningar av skönlitteratur från en kultur till en annan blir till.

5. Diskussion

I detta kapitel kommer jag att diskutera den bibliometriska undersökningens resultat med utgångspunkt i de teorier som presenterats i kapitel två i syfte att försöka belysa de spansksvenska översättningsflödena och peka på möjliga påverkansfaktorer. Översatt litteratur är en del av ett komplext system där en mängd faktorer påverkar hur litteraturen rör sig från en punkt till en annan, och jag inleder med att placera den spanskspråkiga, den svenska och den översatta litteraturen i systemet både på global och nationell nivå. För att utröna vilken roll och påverkan aktörerna har på översättningsflöden fördjupar jag mig i tre aktörer – förlag, översättare och författare – i det litterära systemet och de principer som styr deras verksamhet såsom ideologi, poetik och normer. Systemet består förvisso av ett antal andra aktörer och faktorer som i vissa delar också kommenteras i diskussionen.

Språken i systemen

Vi har kunnat konstatera att antalet svenska översättningar av spanskspråkig skönlitteratur har hållit sig på en relativt låg nivå under perioden 1987–2017, och i detta avsnitt ska vi se om de olika systemrelaterade teorierna på något vis kan förklara de låga siffrorna. Som vi sett i kapitel två diskuterar Heilbron & Sapiro och Casanova språkens relationer och positioner på det globala litterära fältet, om än med något olika begrepp. Casanova delar in språken efter det litterära kapitalets storlek och Heilbron & Sapiro efter hur mycket som översätts från ett visst språk. Omkring hälften av alla böcker som översätts globalt är från engelska, vilket ger engelskan en hypercentral och dominerande position i fältet. Denna hypercentrala position innebär att samtliga språk är dominerade i relation till engelskan, men också att engelskan har en förmedlande funktion mellan övriga språk. Franskan, tyskan och ryskan har alla relativt stora, självständiga litterära repertoarer, och dessa språk står för 10-12 procent av den totala översättningsmarknaden och intar därmed centrala positioner i det globala fältet. Sverige är ett litet land med ett litet språk och en relativt liten litterär repertoar som delvis är beroende av översatt utländsk litteratur, och de svenska översättningarna utgör cirka 1-3 procent av all översatt litteratur (Lindqvist 2011, s. 144). Med andra ord är svenskan ett dominerat språk med en semiperifer position på det globala fältet. Spanskan som är världens andra största språk hamnar anmärkningsvärt nog i samma semiperifera position, vilket indikerar att språkens position i det globala fältet är oavhängigt språkens storlek sett till antal talare. (Heilbron & Sapiro 2007; Lindqvist 2011)

Om vi applicerar Heilbron och Sapiros språkgruppering på resultaten i denna undersökning som rör det svenska litterära systemet kan man se att engelskan alltjämt har en hypercentral position, medan franskan och tyskan förflyttas till semiperifera positioner, och spanskan och ryskan intar perifera positioner. Detta pekar på att även relationerna mellan språken har betydelse för översättningsflöden oavsett deras position på det globala fältet. Engelskan har en mycket större dominans i det svenska systemet än globalt sett. Ryskan, som intar en central position globalt, hamnar i periferin, och spanskan förflyttas från semiperifer till perifer position i det svenska systemet. Det råder en relation mellan språkens positioner och in- och utflöden av översättningar som visar sig i att det oftare översätts och exporteras litteratur från centrala språk som engelska,

franska och tyska. Det bekräftas även i denna undersökning som påvisar ett högre antal översättningar från de nämnda centrala språken. Perifera eller semiperifera språk som svenskan och spanskan däremot importerar oftare än exporterar litteratur enligt Heilbron & Sapiro (2007, s. 4), och det leder i slutändan till att det översätts mindre mellan två perifera språk. Enligt denna teori finns det alltså redan på global nivå en mekanism som försvårar översättningsflöden från spanska till svenska eftersom båda språken är perifera. Detta kan vara en delförklaring till det ringa antalet översatta spanskspråkiga verk på den svenska marknaden.

För att förstå litteraturflödena i det globala fältet bör man, utöver språkens positioner, även studera flödena i relation till de nationella kulturernas struktur i vilken litteraturen kan styras av ekonomiska och/eller politiska faktorer. I Sverige har vi en statlig kulturpolitik och statliga kulturinstitutioner som styr eller påverkar litteraturen i viss mån, men vid sidan av den politiska styrningen existerar en kommersiell marknad för litteratur där boken är en handelsvara på en fri marknad, och förlagen är verksamheter som till stor del styrs av ekonomisk vinst. Framförallt förlagen – men även författare och översättare – strävar efter ett ekonomiskt och kulturellt kapital på en fri litterär marknad med hög konkurrens. Den ekonomiska drivkraften kan förmodligen förklara förlagens investeringar i bestsellers och internationellt kända och populära författare som Isabel Allende, som visat sig dominera den svenska utgivningen under tidsperioden. Men vid sidan av det ekonomiska tänkandet finns det i Sverige även en strävan att publicera kvalitetslitteratur och klassiker, vilket avspeglas i den svenska litterära repertoaren och i de verk och författare som översätts. Undersökningen lyfter fram framstående författare som Mario Vargas Llosa, Carlos Fuentes och Federico García Lorca samt erkända verk som *Don Quijote av La Mancha* och *Hundra år av ensamhet*. Utgivningen av kvalitetslitteratur har även ett samband med att det är en svensk kulturinstitution som utser ett av världens mest prestigefulla litteraturpriser, vilket både kräver en viss cirkulation av kvalitetslitteratur och stimulerar till dess produktion och utgivning.

Vi ska härnäst granska hur översatt litteratur och den spanskspråkiga översatta litteraturen placerar sig i det svenska systemet. Sveriges semiperifera position globalt innebär att det

översätts relativt mycket litteratur, dels för att Sverige behöver översatt litteratur för att bredda och utveckla sin nationella repertoar, dels för att Sverige har en högre grad av öppenhet för översättningar, åtminstone från vissa språk. Lindqvist menar att språkens globala position är kopplad till hur mycket som översätts inom de nationella systemen, och hon utgår från den procentuella andelen översatt litteratur i ett nationellt system för att bedöma systemets öppenhet respektive slutenhet gentemot översättningar från andra språk. Engelskan, med en dominerande position, är ett slutet system i jämförelse med det svenska som anses mer öppet (Lindqvist 2011, s.147ff). Föreliggande undersökning visar att under perioden 1987–2017 var i genomsnitt 49 procent av all skönlitteratur i Sverige översatt, vilket indikerar att översatt skönlitteratur generellt sett har en central position i det svenska litterära systemet, även om siffrorna visar en nedåtgående trend de senaste fyra åren (se bilaga 1). Översatt engelsk litteratur har en dominerande och central position, följt av tysk och fransk litteratur, vilket enligt Even-Zohars teori leder till att litteratur från dessa språk får en innovativ och berikande funktion i det svenska systemet. Däremot antyder siffrorna att Sverige är mer slutet mot översättningar från både spanska och ryska. Engelskans dominans kan förklaras med engelskans globalt dominerande ställning och det historiska anglosaxiska inflytandet på svensk kultur. Historiska relationer med de tyska och franska kulturerna kan också vara en förklaring till varför dessa språk har en högre närvaro i Sverige. Den spanskspråkiga litteraturens blygsamma närvaro i det svenska systemet är däremot svårare att förklara. Spaniens långvariga kulturella isolation och stagnation under diktaturen kan vara en bidragande orsak, liksom bristande kunskaper i det spanska språket i det svenska samhället, vilket kan försvåra förmedlingen av ny spanskspråkig litteratur. Spanskans sena inträde som språkval i svensk skola kan ha gjort att den spanskspråkiga kulturella kontexten varit mer avlägsen i jämförelse med de traditionella skolspråken engelska, tyska och franska som varit skolämnen under lång tid i Sverige. Utan språkkunskaper är det inte möjligt att bedöma den nya utländska litteraturens värde.

Vi kan följaktligen konstatera att översättningslitteratur generellt intar en central position i det svenska litterära systemet som dock tycks vara i olika grad öppet för olika språk. Översättningar från engelska dominerar, medan översättningar från spanska intar en perifer roll. Även om

systemteorierna på global och nationell nivån bidrar med viktiga perspektiv är det svårt att enbart genom dessa förklara den spanskspråkiga litteraturens ringa omfattning i Sverige. Vi ska därför i det följande vända blicken mot aktörerna i det nationella systemet för att undersöka om deras roller och funktioner möjligtvis kan kasta ljus över översättningsflödena från den spanskspråkiga världen. Som nämnts menar Lefevere att det förekommer en ömsesidig påverkan mellan det litterära systemet och samhället genom två aktörsgrupper: de professionella och patronatet. I undersökningen framträder tre aktörer, nämligen författare och översättare som tillhör de professionella och råder över poetiken, samt förlagen som tillhör patronatet och styr med fokus på samhällsideologi.

Författaren

Författare är en förutsättning för litteraturens existens. De skapar originaltexter i en kultur som sedan kan bli översatta och överförda till en annan kultur. Av de tre aktörer som jag har valt att fokusera på är författaren den som har minst påverkan på översättningsflöden. Men litteraturens utformning och uppmärksamheten som författare och deras verk får såväl nationellt som internationellt har en påverkan på urvalet av texter för översättning. Enligt Lefevere hör författare och översättare till de professionella i det litterära systemet, och för att bli accepterade och erkända i både system och samhälle krävs att de utför sitt arbete inom ramen för samhällets ideologi och rådande poetik (1994). Lefevere menar att de flesta rättar sig efter dessa krav, om än inte alltid frivilligt, eftersom risken finns att de annars blir exkluderade. Men det finns alltid en möjlighet att göra motstånd mot systemet och utforma sitt arbete på ett annat sätt än det sedvanliga. Det är ofta i detta möte mellan det traditionella och motståndet mot det som system förändras och förnyas. Det möjliggör inträdet av nya litterära inriktningar i systemet, och den som skapar ett banbrytande verk får oftast den positiva uppmärksamheten riktad mot sig följt av ett ökat ekonomiskt, socialt och symboliskt kapital. När en författare väl har blivit konsekrerad öppnas vägar för framgång både nationellt och internationellt. Mot bakgrund av detta ska vi närma oss de latinamerikanska författarna och den litterära rörelsen som uppstod i regionen under 1950- och 1960-talet. Författarna drevs av en vilja att göra något nytt, att tänja på gränser, att experimentera och förnya litteraturen. Denna förnyelse av den latinamerikanska litteraturen

uppstod ur författarnas motstånd mot det traditionella – ett motstånd som resulterade i en litterär boom. Undersökningen visar att många av boomens författare – Cortázar, Fuentes, Vargas Llosa – har översatts till svenska åtskilliga gånger och översätts än idag, vilket tyder på att när författare väl lyckas etablera sig i systemet blir de kvar där under en lång tid. Undersökningen pekar mot att det i Sverige finns en benägenhet att prioritera översättningar av de latinamerikanska författarna framför de spanska, vilket delvis kan förklaras med denna litterära boom och den långvariga relation som då skapades mellan de svenska och de latinamerikanska litteraturerna. Många latinamerikanska författare från denna period (även de som inte tillhörde boomen) blev konsekrerade globalt i och med den enorma uppmärksamheten, den ökande utgivningen och spridningen av litteratur världen över.

Journalister och litteraturkritiker tillhör patronatet och har till uppgift att värdera och skriva om litteratur och författare. De bidrar till att litteratur uppmärksammas i samhället, och deras bedömning av ett verk kan leda till dess motgång eller framgång. Men allt som oftast är det inte verket som de skriver om utan personen bakom verket, författaren. Ur journalistens synvinkel har författaren ofta större nyhetsvärde än verket, och då blir verkets genomslag beroende av författarens framtoning. I ljuset av detta är det intressant att begrunda den spanska författaren Camilo José Celas bristande litterära framgångar i vissa länder. Cela var en kontroversiell person både i Spanien och världen som vid ett antal tillfällen uttalat sig nedsättande om bland annat kvinnor och författarkollegor (Riding 2002; Olmo 2016), och denna, emellanåt negativa, fokus på hans person kan ha påverkat hans popularitet och framgång. Trots att han tilldelades nobelpriset i litteratur 1989 har han inte slagit igenom lika bra i Sverige som andra författare.

Vid vissa tillfällen krävs det dock inte mer än att en författares verk blir översatt till ett annat språk för att utlösa den kedjereaktion som kan uppstå i det globala litterära systemet. Casanova skriver om dominerande centra på det globala fältet – New York, London, Paris och Madrid – som fungerar som konsekrationspunkter. När ett verk översätts från ett dominerat språk till engelska, uppmärksammas det i New York eller London, vilket fungerar som en kvalitetsstämpel på både verket och författaren och leder till att förlag i andra dominerade kulturer vågar investera

i en översättning. För att översättningar mellan spanska och svenska ska bli verklighet krävs det alltså att det spanska verket först konsekreras i något av ovannämnda centra.

Konsekrationens betydelse och effekter har studerats och delvis bekräftats av bland annat Yvonne Lindqvist. Ett exempel från undersökningen på konsekration och kändisskap är den chilenska författaren Isabel Allende. Hon är den spanskspråkiga författaren i undersökningen som utgivits mest i Sverige – 46 verk under undersökningens tidsperiod. Hennes första roman *Andarnas hus* kom ut i Barcelona 1982, efter att först ha blivit avvisad av ett antal förlag. Hon gjorde en snabb internationell succé och tilldelades därefter ett antal kulturella utmärkelser för denna bästsäljande roman. Kort efter utgivningen översattes boken till flertalet språk, däribland svenska och engelska och har idag översatts till ett stort antal andra språk och både filmatiserats och dramatiserats. Allende har haft ett framgångsrikt författarskap som till stor del är relaterat till olika former av konsekration såsom översättningar i flertalet länder, internationell uppmärksamhet och en rad kulturella utmärkelser. Allendes verk har genererat höga försäljningssiffror världen över och vid några tillfällen även listats på amerikanska bestseller-listor. Oavsett författarens avsikter med sin litterära produktion är det onekligen så att berömmelse och synlighet på det globala fältet har en betydelse när verk sprids över gränser. Även om författare inte direkt kan påverka översättningsflödena kan de göra det indirekt i sättet de utformar sina verk och för vem, vilka teman de skriver om och hur aktiva de är i skapandet av sitt ekonomiska, symboliska och sociala kapital.

Översättaren

Från författarens roll i det litterära systemet flyttar vi nu fokus till översättaren och dennes sammanlänkande funktion mellan kulturer och litteraturer. Det är i översättarens arbete som själva överföringen av texter sker. En författare och en text skriven på ett språk i en kultur förflyttas till ett annat språk i en ny kulturell kontext med andra förutsättningar och tas emot av läsare med andra förväntningar. Översättare innehar ett kulturellt kapital i form av utbildning, titel, språkliga och kulturella kunskaper som de kan erbjuda i utbyte mot ekonomiskt, socialt och symboliskt kapital på det litterära fältet. Enligt Lefevere förväntas även översättare anpassa sig

till samhällets ideologi och poetik i sitt arbete, men de har också möjligheten att göra motstånd och försöka förnya eller påverka ideologin, poetiken eller normerna (1994). Poetiken och ideologin bestämmer den strategi som översättare använder i det praktiska arbetet och vid problemlösning. De kan till exempel välja att vara trogna källtexten och därmed visa stor respekt för verket och dess författare, eller så kan de inta en friare inställning till källtexten och fokusera på textens funktion för läsaren i målkulturen. Ofta handlar det om att hitta en mellanväg mellan källtextens och målkulturens poetik. Hur översättare översätter har i slutändan en stor betydelse för hur ett verk uppfattas, tas emot och säljer i målkulturen och kan leda till en konsekration som säkrar översättarens plats i patronatets och de professionellas sfär. Undersökningens siffror pekar tydligt mot att samma översättare anlitas gång på gång av förlagen samt att det är en liten grupp översättare som dominerar branschen. De som har ackumulerat ett stort översättarkapital i form av erfarenhet, anseende och nätverk har också en större möjlighet att påverka urvalet av texter som ska översättas, rådande normer och poetik. Översättares språkliga och kulturella kunskaper och deras kontakter gör dem till utmärkta förmedlare av nya texter till det svenska litterära systemet. Historiskt sett har översättare som Hjalmar Gullberg, Karin Alin och Artur Lundkvist introducerat många utländska verk i Sverige och kommit att påverka den svenska översättningen och utgivningen av utländsk litteratur, inte minst den spanskspråkiga. Artur Lundkvist verkade som författare, översättare och introduktör av bland annat spanskspråkig litteratur i Sverige med start på 1930-talet. Nyfikenhet drev honom till resor runtom i Europa och Latinamerika där han hämtade inspiration och skapade kontakter som han sedan tog med sig till Sverige. Han medverkade i arbetet på flera betydelsefulla tidskrifter där han introducerade utländska litterära nyheter och författare och blev sedermera invald i Svenska Akademien där han kom att ha stort inflytande på valet av kandidater till Nobelpriset i litteratur. Han har introducerat författare som Pablo Neruda, Vicente Aleixandre, Gabriel García Márquez och Octavio Paz (Falk V. u.å.). Lundkvist är ett bra exempel på hur en översättare med både kulturellt, socialt och symboliskt kapital kan påverka urvalet av texter för översättning på olika sätt. Av de översättare som förekommer i undersökningen har Peter Landelius översatt flest verk mellan 1987 och 2017 och främst välkända författare i uppdrag av de största förlagen. Han är författare, översättare och kulturskribent för både svenska och spanskspråkiga tidningar. Han är berest, har arbetat som

ambassadör och har en gedigen bibliografi som också har lett till ett antal kulturella priser som Elsa Thulins översättarpris år 1993 (Wikipedia 2019). Att Landelius anlitas så frekvent av förlagen pekar mot att han har samlat symboliskt och kulturellt kapital i form av prestige och erfarenhet samt socialt kapital i form av kontakter inom den kulturella sfären både i Spanien, Latinamerika och Sverige. Den näst mest anlitade översättaren är Elisabeth Helms. Hon har en bakgrund som socionom med några år av biståndsarbete i Latinamerika varefter hon blev tillfrågad att översätta Luis Goytisolo till svenska, och 1981 inleds hennes översättarkarriär. Tio år senare får hon Svenska Akademiens översättarpris. Helms tycks inte ha tagit samma väg till framgång som Landelius. I en tidningsintervju framgår att hon blev översättare lite av en slump och har samarbetat med kollegor som Lena Heyman, Yvonne Blank och Manni Kössler (Wiberg 2004). Men även Helms har samlat översättarkapital genom konsekration – ett pris och positiva recensioner i media (se t.ex. Karlsson 2019) – och genom att skapa ett kontaktnät bland andra aktörer i det litterära fältet.

Översättare har en betydelsefull funktion i det litterära systemet på olika sätt. De utgör länken mellan litterära kulturer, de kan agera som introduktörer som Artur Lundkvist, de skapar nätverk både kollegor emellan och med andra aktörer, deras översättningsstrategier och val kan utmana och förnya litteraturen eller lägga grunden för en framgångsrik karriär fylld med utmärkelser, prestige och återkommande uppdrag, vilket påverkar den litterära repertoaren och enskilda verks framgångar på marknaden.

Förlagen

Den textuella överföringen sker vid översättning, men det är inte förrän texten blir tryckt och utgiven som den når det nya litterära systemet och läsaren, och denna del i processen styr förlagen över. Det ger dem en oundviklig makt över stora delar av processen. Eftersom de tar den största ekonomiska risken har de också rätten att välja sina investeringar. De väljer författare, verk, översättare, utformning och tidpunkt.

Idag är den ekonomiska komponenten dominerande både i hur förlagen drivs och hur de styr andra aktörer i det litterära systemet. Förlag vill sälja litteratur och gå med vinst för att kunna fortsätta med sin verksamhet. Det görs genom noggranna och strategiska investeringar och genom att använda det ekonomiska och symboliska kapitalet som styrmedel. Förlag skiljer sig åt och profilerar sig på olika sätt; några är nischade på särskilda genrer eller språk, andra drivs framförallt med kommersiella mål, och vissa strävar efter status och anseende genom kvalitetsutgivning. Samtliga förlag som förekommer i undersökningen har bidragit till flödet av spanskspråkig litteratur till Sverige – med populärlitteratur, nyutgåvor, poesi, barnboksserier, kvalitetslitteratur eller litterära nyheter – i enlighet med verksamhetens interna principer. Men förlagen utgör inte några isolerade aktörer i systemet utan måste ta hänsyn till de professionella, läsaren och samhället i stort och samtidigt hålla ett uppmärksamt öga på den globala marknaden för att lyckas med sin uppgift.

I undersökningen framträder en rad relationer och konstellationer mellan förlag, översättare och författare vilket betonar vikten av det sociala kapitalet. När en varaktig relation etableras mellan exempelvis förlag och översättare skapas också möjligheten för översättare att påverka förlagen i urvalet av nya utländska texter, vars innehåll endast en flerspråkig aktör kan förmedla. De i undersökningen framträdande relationsmönstren bekräftas och delvis förklaras av Jan-Erik Pettersson som i den Svenska Förläggareföreningens rapport skriver att förlagen värnar om goda författarrelationer och långsiktiga satsningar, vilket innebär att man ofta ger ut en rad verk av samma författare. Samma inställning och arbetssätt råder även i relationen mellan förlag och översättare (Pettersson 2011, s. 31, 33 och 44). Dock finns det andra röster som menar att denna långsiktiga satsning på spanskspråkiga författare har uteblivit hos de svenska förlagen: ”Det kommer en enstaka titel här och där. Det finns ingen riktig logik i vad som översätts. Man testar en författare och släpper det sedan. Det är väldigt negativt, det är nästan omöjligt att etablera en författare på bara en titel. Jag skulle vilja se en större långsiktighet,” säger översättaren Hanna Axén som också nämner förlagens bristande språkkunskaper som en möjlig orsak till det svala intresset för spanskspråkig litteratur (Brandell 2009). Även författaren och översättaren Ulf Eriksson kommenterar de svenska förlagens ointresse för spanskspråkig litteratur som i

synnerhet gäller litteraturen från Spanien, och han relaterar detta till envisa föreställningar om den spanska kulturen som hänger kvar efter Francodiktaturen. Eriksson menar att det krävs ett celebert nationellt pris (en konsekration) för att svenska förlag ens ska överväga att investera i ett spanskt verk (Brandell 2009). Kortsiktighet, bristande språkkunskaper hos förlagen och fördomar om källkulturen pekas här ut som orsaker till de knappa översättningsflödena från spanskan. Håkansons studie över den ryska litteraturen bekräftar att målkulturella föreställningar om källkulturen har ett samband med urvalet av litteratur som översätts. Men en ännu viktigare slutsats är att den översatta litteraturen också kan påverka, nyansera och till och med förändra dessa föreställningar.

Patronatet och de professionella i det litterära systemet värnar om att litteraturen i form, funktion och innehåll ska följa och sammanfalla med samhällets utveckling. Enligt Lefevere har litteraturen en samhällelig funktion och förväntas ha en påverkan på samhället genom de verk som skapas. Förlagen och andra delar av patronatet strävar efter att upprätthålla denna funktion genom att främja litteratur som följer samhällets ideologi och poetik. En del av poetiken handlar om valet av teman; litteraturens teman ska vara relevanta för samhället för att ens bli uppmärksammade. Ämnen som är relevanta i en viss kulturell kontext är inte nödvändigtvis det i en annan kontext, och det kan medföra att t.ex. det spanska inbördeskriget som tema varken tilltalar förlagen eller den svenska läsaren. De poetiska skillnaderna mellan litteraturer kan vara så stora att texter blir svåra att överföra och kan resultera i att de översatta verken betraktas som för ”främmande” eller inaktuella i målkulturen. Kulturella avstånd kan med andra ord vara en del av förklaringen till att översättningar mellan vissa kulturer uteblir. Samtidigt som förlagen värnar om litteraturens funktion i samhället drivs de med ekonomiska mål, vilket föranleder försiktiga investeringar och investeringar i ”säkra kort” framför något nytt och okänt. Den föreliggande undersökningen visar tydligt att det hos förlagen finns en tendens att välja det redan bekanta eller det konsekrerade när spansskspråkig litteratur ska utges. De förlag som nischat sig i specifika länder eller språk blir i det fallet de enda aktörerna som möjligtvis vågar satsa på den okända spansskspråkiga författaren, och de har därmed en viktig funktion för det litterära systemets spännvidd och mångfald.

Av de tre aktörer som granskats i det här kapitlet är förlagen de som har störst möjlighet att påverka flödena av översättningar från spanska till svenska, och de agerar ofta efter egna interna principer och ekonomiska mål. De utgör länken mellan litteraturen och samhället och skapar relationer till översättare, författare och andra inom den litterära sfären. Ur dessa relationer skapas litteratur eller idéer till litteratur. Det finns dock ytterligare en aktör som de måste förhålla sig till och som inte kommer att granskas närmare i denna uppsats men ändå tål att nämnas. Litteratur skapas för någon – läsaren – som har ett indirekt och retroaktivt inflytande på den litteratur som ges ut. Läsarnas vanor och konsumtion styr bokproduktionen från det andra hållet, och den översatta författaren eller texten som inte hamnar på läsarens bokhylla blir heller inte föremål för framtida utgivningar, vilket i slutändan kan påverka förlagens generella satsningar på särskilda språk eller regioner. Med andra ord är den svenska läsarens behov och vanor i hög grad styrande för vad förlagen ger ut.

Sammanfattning och avslutande kommentar

Vi kan konstatera att de spansksvenska översättningsflödena försvåras av språkens perifera positioner i det globala översättningsfältet och att det i regel krävs en föregående konsekration i ett förmedlande centra för att ett spanskt verk ska bli översatt till svenska. Även om översättningar utgör en väsentlig del av den svenska litteraturen har översättningar från spanska endast en perifer position, vilket möjligen kan förklaras med otillräckliga kulturella relationer mellan spanskspråkiga länder och Sverige, språkförbistring och historiska omständigheter. Men även de litterära aktörerna – författarna, översättarna och förlagen – kan påverka litteraturflödena på olika sätt: författare genom sin framtoning och hur de utformar litteraturen; översättare genom översättningens utformning och i rollen som förmedlare av litteratur i de nätverk som skapats; förlagen genom urvalet av verk och författare samt i sitt relationsskapande till andra aktörer i systemet.

Mot bakgrund av den bibliometriska undersökningen som presenterats i denna uppsats är det lätt att konstatera att det översätts lite spanskspråkig litteratur i Sverige i relation till de

spanskspråkiga kulturernas rika litteraturproduktion och i jämförelse med andra språk. Det är däremot svårare att besvara frågan varför det ser ut på det viset.

I detta kapitel har vi sett hur språkens placering globalt och nationellt, poetik och ideologi, styrningsprinciper, ekonomi, historiska internationella förbindelser, aktörsrelationer, språkförbistring, fördomar och synlighet är faktorer som antingen försvårar eller underlättar spridningen av litteratur medelst översättning. Men på grund av ämnets komplexitet krävs ytterligare och mer fördjupade studier för att vi ska komma ännu närmare svaren och få en bredare förståelse för systemens struktur och dynamik.

I undersökningen framträder en något dyster bild av den spanskspråkiga litteraturens närvaro i Sverige, men eftersom systemen är dynamiska och föränderliga kan varje insats för främjandet av utländsk litteratur på den svenska marknaden påverka den framtida riktningen. De olika aktörerna har viktiga roller och kan genom skapandet av både inhemska och gränsöverskridande relationer öka, eller åtminstone upprätthålla, litteraturens spridning i världen.

Litteraturförteckning

Astor förlags facebooksida, 2019. *Astor förlag.* [2019-05-11] https://www.facebook.com/Astor-f%C3%B6rlag-170531846294875/

Atkinson C., William & García Gómez Angel, María & Pérez I., Janet, 2019. Spanish literature. *Encyclopædia Britannica.* Encyclopædia Britannica, inc. [2019-05-07] https://www.britannica.com/art/Spanish-literature

Baker, Mona & Saldanha, Gabriela (red.) (2009). *Routledge encyclopedia of translation studies [Elektronisk resurs]*. 2. uppl., London: Routledge

Brandell, Tobias, 2009. Färre böcker översätts från spanska. *Svenska Dagbladet*. [2019-05-16] https://www.svd.se/farre-bocker-oversatts-fran-spanska

Casanova, Pascale 2005, The World of Letters. *New Left Review,* nr. 31 *[Elektronisk resurs]*. London: New Left Review Ltd.

Castro, Andrea & Jiménez Tornatore, Eduardo (red), 2013. *Historia de las literaturas hispánicas. Aproximaciones críticas.* Lund: Studentlitteratur

Chang, Fung Nam, 2010–2012: Polysystem theory and translation. I Gambier, Yves & Doorslaer, Luc van (red.) (2010–2012), *Handbook of Translation Studies*. *[Elektronisk resurs]*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company

Falk, Erik, 2016. Det globala språket. *Med andra ord*, nr. 88. Stockholm: Översättarcentrum.

Falk, Victor, u.å. *Artur Lundkvist, 1906–1991*. Litteraturbanken, u.å. [2019-05-16] https://litteraturbanken.se/%C3%B6vers%C3%A4ttarlexikon/artiklar/Artur_Lundkvist

Gambier, Yves & Doorslaer, Luc van (red.), 2010–2012. *Handbook of translation studies [Elektronisk resurs]*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company

González, José Diego, 2019. *El espacio iberoamericano del libro 2018.* Bogotá: Cerlalc. [2019-05-09] https://cerlalc.org/wp-content/uploads/2019/04/EIL2018_2.pdf

González Echevarría, Roberto & Hill, Ruth, 2011. Latin American literature. *Encyclopædia Britannica.* Encyclopædia Britannica, inc. [2019-05-04] https://www.britannica.com/art/Latin-American-literature

Heilbron, Johan &, Sapiro, Giselle, 2007. Outline for a sociology of translation: Current issues and future prospects. I Wolf Michaela & Fukari Alexandra (red.), *Constructing a Sociology of Translation*. Amsterdam: John Benjamins.

Håkanson, Nils, 2012. *Fönstret mot öster. Rysk skönlitteratur i svensk översättning 1797–2010, med en fallstudie av Nikolaj Gogols svenska mottagande*. Finland: Bookwell.

Karlsson, Sven Olov, 2019. Lusten att fördriva och hata är oändlig. *Expressen.* [2019-05-24] https://www.expressen.se/kultur/bocker/lusten-att-fordriva-och-hata-ar-oandlig/

Kungliga biblioteket, 2019. *Libris – Nationella bibliotekssystem*. [2019-05-17] https://libris.kb.se/hitlist?d=libris&q=(%C3%B6vers%3aspa+mat%3abok+spr%C3%A5k%3aswe+((STIL%3ad)+OR+(STIL%3ae)+OR+(STIL%3af)+OR+(STIL%3ah)+OR+(STIL%3a1)+OR+(STIL%3ai)+OR+(STIL%3aj)+OR+(STIL%3am)+OR+(STIL%3ap)))+((%C3%85R%3a198%3f)+OR+(%C3%85R%3a199%3f)+OR+(%C3%85R%3a200%3f)+OR+(%C3%85R%3a201%3f))&f=simp&spell=true&hist=true&p=1

Kungliga biblioteket, 2015–2017. *Utgivningspuls 2015. Nationalbibliografin i siffror 2016. Nationalbibliografin i siffror. Nationalbibliografin i siffror 2017*. [2019-02-11]
https://www.kb.se/download/18.5712fd7f15c1687efff619b/1510758253657/Nationalbibliografin_i_siffror_2015.pdf
https://www.kb.se/download/18.5712fd7f15c1687efff5f23/1510669524027/Nationalbibliografin_i_siffror_2016.pdf
https://www.kb.se/download/18.35c0947e16241f88fe91747/1524413783386/Nationalbibliografin_i_siffror_2017.pdf

Lefevere, André, 1992. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. I Bassnett, Susan, Lefevere, André, (red.) (1992), *Translation Studies*. London/New York: Routledge

Lefevere, André, 1994 (översättning av Claes Wahlin). Varför slösa tid på omskrivningar? Problemet med tolkning och omskrivningens roll i ett alternativt paradigm. *Tidskrift för litteraturvetenskap,* nr. 3-4. Kristianstad: Civiltryckeriet.

Lindqvist, Yvonne, 2018. Bibliomigrationsmönster från periferi till semiperiferi: Om den samtida spanskkaribiska litteraturen i svensk översättning. *Tidskrift för litteraturvetenskap,* 2018:1-2. [2019-05-14] http://ojs.ub.gu.se/ojs/index.php/tfl/article/viewFile/4547/3595

Lindqvist, Yvonne, 2011. Dubbel konsekration – en förutsättning för svensk översättning av utomeuropeisk litteratur? Maryse Condé som exempel. *Språk och stil,* nr. 21.

Munday, Jeremy, 2016: *Introducing Translation Studies.* 4. uppl., New York: Routledge.

Olmos, Alberto, 2016. Todo lo que no deberíamos saber de Camilo José Cela. *El Confidencial.* [2019-05-28]
https://blogs.elconfidencial.com/cultura/mala-fama/2016-05-11/todo-lo-que-no-deberiamos-saber-de-camilo-jose-cela_1197744/

Pettersson, Jan-Erik, 2011. *Vad gör de på bokförlagen?* Stockholm: Svenska förläggare AB.

Pym, Anthony, 2014. *Exploring translation theories*. 2. uppl., Abingdon, Oxon: Routledge

Riding, Alan, 2002. Camilo José Cela, Spanish Writer and Nobelist, Dies at 85. *The New York Times.* [2019-05-24] https://www.nytimes.com/2002/01/18/books/camilo-jose-cela-spanish-writer-and-nobelist-dies-at-85.html

Svenska Akademien, 2019. *Nobelpriset i litteratur - Pristagarna.* [2019-05-10] https://www.svenskaakademien.se/nobelpriset/nobelpriset-i-litteratur-pristagarna

Svensk bokförteckning, 1987–2014. Stockholm: Tidningsaktiebolaget Svensk bokhandel.

Unesco, 1964. *Recommendation concerning the International Standardization of Statistics Relating to Book Production and Periodicals*. [2019-04-04] http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13068&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Westerström, Jenny, 2006. Pascale Casanova, The World Republic of Letters. *Samlaren. Tidskrift för svensk litteraturvetenskaplig forskning*, nr 127. Stockholm: Elanders Gotab.

Wikipedia Sverige, 2019. *Peter Landelius*. [2019-05-16] https://sv.wikipedia.org/wiki/Peter_Landelius

Wiberg, Marianne, 2004. Hon öppnar världen åt oss. *Publikt*. [2019-05-16] https://www.publikt.se/artikel/hon-oppnar-varlden-oss-3777

Wolf, Michaela, 2010–2012: Sociology of translation. I Gambier, Yves & Doorslaer, Luc van (red.) (2010–2012), *Handbook of Translation Studies*. *[Elektronisk resurs]*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company

Bilageförteckning

Bilaga 1: Översatt skönlitteratur
Antal översatta skönlitterära verk per språk per år i jämförelse med totalt antal skönlitterära verk i Sverige. Nobelpris till spanskspråkiga författare. Procentuell andel översatta verk av all utgiven skönlitteratur.

Bilaga 2: Översatt skönlitteratur uppdelat
Antal översatta skönlitterära verk per språk per år uppdelat i vuxenlitteratur och barn-och ungdomslitteratur.

Bilaga 3: Översatt spansk skönlitteratur
Antal översatta verk från spanska per år enligt källorna KB vs Libris.

Bilaga 4: Bibliografi
Bibliografi över spanskspråkig skönlitteratur översatt till svenska under perioden 1987–2017.

Bilaga 1: Översatt skönlitteratur. *Antal översatta skönlitterära verk per språk per år i jämförelse med totalt antal skönlitterära verk i Sverige. Nobelpris till spanskspråkiga författare. Procentuell andel översatta verk av all utgiven skönlitteratur. Genomsnittligt antal översatta verk under perioden per språk.*

ÅR	antal översatta totalt	spanska	engelsk	franska	tyska	ryska	antal skönlitt. verk total	nobelpriset	procent av totalen
1987	2084	38	1487	143	120	30	3371		61,82%
1988	2123	19	1557	173	94	24	3355		63,28%
1989	1870	24	1377	130	95	23	3056	Camilo José Cela (Sp)	61,19%
1990	2029	29	1493	153	97	27	3328	Octavio Paz (Mex)	60,97%
1991	2003	18	1496	131	101	23	3292		60,84%
1992	1820	32	1381	98	87	10	3211		56,68%
1993	1782	24	1403	89	63	10	3109		57,32%
1994	1669	14	1297	62	46	12	3040		54,90%
1995	1804	20	1414	77	55	9	3070		58,76%
1996	1500	11	1191	55	40	5	2768		54,19%
1997	1542	9	1273	36	34	5	2843		54,24%
1998	1576	16	1303	42	34	8	2966		53,14%
1999	1624	10	1261	43	48	17	2923		55,56%
2000	1682	9	1339	54	44	13	3004		55,99%
2001	1649	26	1294	52	47	11	2926		56,36%
2002	1595	15	1230	62	48	11	2955		53,98%
2003	1641	12	1241	72	47	13	3251		50,48%
2004	1869	13	1349	91	52	14	4256		43,91%
2005	2074	19	1570	96	52	9	4011		51,71%
2006	1929	17	1396	89	57	17	3825		50,43%
2007	2116	12	1528	67	75	12	4150		50,99%
2008	2303	23	1651	103	60	20	4854		47,45%
2009	1892	18	1332	97	71	12	4206		44,98%
2010	1807	19	1274	90	56	21	4638	Mario Vargas Llosa (Sp, Per)	38,96%
2011	1893	32	1311	120	91	22	4319		43,83%
2012	2101	27	1445	118	61	19	4819		43,60%
2013	1930	24	1364	106	67	16	4659		41,43%
2014	1956	24	1353	131	67	26	5222		37,46%
2015	1943	16	1291	131	90	37	5236		37,11%
2016	1894	15	1344	117	90	14	4890		38,73%
2017	2309	29	1656	157	88	25	5924		38,98%
SUMMA	**58009**	**614**	**42901**	**2985**	**2077**	**515**	**117477**		49,38%
Medel (antal)		19,81	1383,9	96,29	67	16,61	Källa: Kungliga bibliotekets årsstatistik		

Bilaga 2: Översatt skönlitteratur uppdelat. *Antal översatta skönlitterära verk per språk per år uppdelat i vuxenlitteratur och barn-och ungdomslitteratur.*

ÅR	TOTALT ANTAL ÖVERSATTA VERK			SPANSKA			ENGELSKA			FRANSKA			TYSKA			RYSKA			antal skönlitt. verk totalt
ÅR	antal översatta totalt	varav BU	varav VU	spa tot.	spa BU	spa VU	eng tot.	eng BU	eng VU	fra tot.	fra BU	fra VU	tys tot.	tys BU	tys VU	rys tot.	rys BU	rys VU	
1987	2084	730	1354	38	20	18	1487	427	1060	143	67	76	120	78	42	30	6	24	3371
1988	2123	627	1496	19	5	14	1557	366	1191	173	109	64	94	60	34	24	1	23	3355
1989	1870	568	1302	24	4	20	1377	342	1035	130	73	57	95	63	32	23	5	18	3056
1990	2029	661	1368	29	8	21	1493	411	1082	153	89	64	97	66	31	27	3	24	3328
1991	2003	752	1251	18	3	15	1496	511	985	131	73	58	101	55	46	23	2	21	3292
1992	1820	787	1033	32	11	21	1381	564	817	98	52	46	87	60	27	10	0	10	3211
1993	1782	677	1105	24	5	19	1403	497	906	89	51	38	63	39	24	10	2	8	3109
1994	1669	683	986	14	3	11	1297	524	773	62	29	33	46	27	19	12	0	12	3040
1995	1804	795	1009	20	6	14	1414	611	803	77	48	29	55	37	18	9	2	7	3070
1996	1500	566	934	11	1	10	1191	457	734	55	24	31	40	25	15	5	0	5	2768
1997	1542	543	999	9	0	9	1273	451	822	36	16	20	34	17	17	5	1	4	2843
1998	1576	550	1026	16	1	15	1303	452	851	42	17	25	34	18	16	8	0	8	2966
1999	1624	604	1020	10	0	10	1261	470	791	43	15	28	48	23	25	17	0	17	2923
2000	1682	653	1029	9	0	9	1339	527	812	54	19	35	44	25	19	13	0	13	3004
2001	1649	613	1036	26	16	10	1294	484	810	52	26	26	47	23	24	11	0	11	2926
2002	1595	540	1055	15	2	13	1230	412	818	62	27	35	48	27	21	11	0	11	2955
2003	1641	548	1093	12	3	9	1241	396	845	72	36	36	47	30	17	13	0	13	3251
2004	1869	724	1145	13	2	11	1349	498	851	91	49	42	52	29	23	14	0	14	4256
2005	2074	928	1146	19	3	16	1570	684	886	96	54	42	52	36	16	9	0	9	4011
2006	1929	848	1081	17	0	17	1396	571	825	89	35	54	57	39	18	17	0	17	3825
2007	2116	900	1216	12	3	9	1528	610	918	67	38	29	75	42	33	12	0	12	4150
2008	2303	1092	1211	23	3	20	1651	760	891	103	51	52	60	39	21	20	2	18	4854
2009	1892	872	1020	18	2	16	1332	597	735	97	46	51	71	35	36	12	0	12	4206
2010	1807	733	1074	19	3	16	1274	531	743	90	23	67	56	29	27	21	0	21	4638
2011	1893	820	1073	32	7	25	1311	573	738	120	61	59	91	46	45	22	1	21	4319
2012	2101	906	1195	27	2	25	1445	635	810	118	48	70	61	29	32	19	4	15	4819
2013	1930	835	1095	24	4	20	1364	638	726	106	40	66	67	26	41	16	0	16	4659
2014	1956	762	1194	24	6	18	1353	526	827	131	47	84	67	36	31	26	0	26	5222
2015	1943	788	1155	16	1	15	1291	537	754	131	37	94	90	47	43	37	1	36	5236
2016	1894	898	996	15	0	15	1344	645	699	117	55	62	90	50	40	14	0	14	4890
2017	2309	1039	1270	29	7	22	1656	798	858	157	70	87	88	45	43	25	0	25	5924
SUMMA	**58009**	**23042**	**34967**	**614**	**131**	**483**	**42901**	**16505**	**26396**	**2985**	**1425**	**1560**	**2077**	**1201**	**876**	**515**	**30**	**485**	**117477**
	TOTALT ANTAL ÖVERSATTA			SPANSKA			ENGELSKA			FRANSKA			TYSKA			RYSKA			TOTAL SKÖNLITT

Källa: Kungliga bibliotekets årsstatistik

Bilaga 3: Översatt spansk skönlitteratur. *Antal översatta verk från spanska per år enligt källorna KB vs Libris.*

ÅR	LIBRIS	differens	KB
1987	26	12	38
1988	14	5	19
1989	28	4	24
1990	23	6	29
1991	19	1	18
1992	41	9	32
1993	16	8	24
1994	16	2	14
1995	12	8	20
1996	13	2	11
1997	10	1	9
1998	14	2	16
1999	7	3	10
2000	9	=	9
2001	23	3	26
2002	16	1	15
2003	17	5	12
2004	13	=	13
2005	19	=	19
2006	22	5	17
2007	13	1	12
2008	19	4	23
2009	32	14	18
2010	24	5	19
2011	32	=	32
2012	28	1	27
2013	26	2	24
2014	21	3	24
2015	19	3	16
2016	22	7	15
2017	30	1	29
SUMMA	**624**		**614**

Källa: Kungliga biblioteket sam Libris sökkatalog

Bilaga 4: Bibliografi. *Bibliografi över spanskspråkig skönlitteratur översatt till svenska under perioden 1987–2017,*

ÅR	FÖRFATTARE, ÅR, VERK OCH UTGIVARE	NY UTG.	NY UPPL.	NOBELPRISET	FÖRLAG
1987	Allende, I. (1987). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
1987	Allende, I. (1987). Kärlek och skugga. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1987	Blasco Ibanez, V. (1987). Blod och sand. ([Ny utg.]). Höganäs: Bokorama.	JA			Bokorama.
1987	Borges, J.L. (1987). Järnmyntet. Stockholm: FIB:s lyrikklubb.				FIB s lyrikklubb.
1987	Doumerc, B. & Barnes, A. (1987). Familjen Ljusdunkel. Stockholm: Nordan.				Nordan.
1987	Fiskaren och fisken. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Fuentes, C. (1987). Där luften är klarast: [roman]. Stockholm: Stenström.				Stenström.
1987	Garci-a Lorca, F. (1987). På Sirius finns barn: dikter för barn och andra. Stockholm: Gedin.				Gedin.
1987	Garci-a Marquez, G. (1987). Kärlek i kolerans tid. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
1987	Giménez, C. (1987). Barnhemmet. (1. uppl.) Stockholm: Medusa.				Medusa.
1987	Gordon, W. (1987). Satyren: kriminalroman. [Malmö]: [Gordon].				Gordon
1987	Aura Latina (1987). Irrande trädgårdar. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
1987	Mascaro, R. (1987). Fält: dikter. (1. uppl.) Bromma: Fripress.				Fripress.
1987	Paz, O. & Allwood, M. (1987). Indiska dikter. Mullsjö: Persona Press.				Persona Press.
1987	Puig, M. (1987). Åtråns heta blod. Stockholm: Alba.				Alba.
1987	Puncel, Maria, V. (1987). Körsbärsknytet. (1. uppl.) Stockholm: Carlsen/if.				Carlsen/if.
1987	Rådjuret och skogstjärnen. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Räven och hönan. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Räven och killingen. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Räven och korpen. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Salazar, M. (1987). Det finns inga fattiga fiskar. Stockholm: Tiden i samarbete med Statens institut för läromedel.				Tiden / Statens institut för lärom
1987	Vargas Llosa, M. (1987). Kriget vid världens ände. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1987	Vargas Llosa, M. (1987). Den sanna berättelsen om kamrat Mayta. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1987	Vargen och lammet. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Åsnan och vargen. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
1987	Åsnan som lejon. (1987). Helsingborg: Kärnan.				Kärnan.
ANTAL	**26**				
1988	Alas, L. (1988). Presidentskan. (2. uppl.) Stockholm: Arbetarkultur.		JA		Arbetarkultur.
1988	Allende, I. (1988). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
1988	Allende, I. (1988). Eva Luna. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1988	Aridjis, H. (1988). 1492: [Juan CabezÃ³ns liv och levnad i Kastilien : [roman]. Stockholm: Gedin.				Gedin.
1988	Lundgren, A. (red.) (1988). Den blodiga midsommarnatten och andra berättelser från Latinamerika. Lysekil: Fabian.				Fabian.
1988	Capdevila, R. & Rosenberg, B. (1988). Trillingarna på dagis. ([Ny utg.]). Malmö: Nordisk bok.	JA			Nordisk bok.
1988	Cela, C.J. (1988). Pascual Duartes familj. ([Ny utg.]). Stockholm: Litteraturfrämjandet.	JA			Litteraturfrämjandet.
1988	Guillén, N. (1988). Den stora djurparken. ([Ny utg.]). Stockholm: Storken.	JA			Storken.
1988	Merino, J.M. (1988). Drömmarnas guld: krönika över de sanna händelser som upplevts av Miguel Villacé YÃ³lotl. Stockholm: Arbetarkultur.				Arbetarkultur.
1988	Walt Disney Company (1988). Mitt liv som anka. Malmö: Richter.				Richter.
1988	Picasso, P. (1988). Skinnstycke: diktsvit. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1988	Pombo, A. (1988). Adoptivsonen: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1988	Quiroga, H. (1988). Berättelser från urskogen. Lysekil: Fabian.				Fabian.
1988	Valle-Inclan, R.D. (1988). Tyrannen Banderas: roman från Tierra Caliente. Stockholm: Arbetarkultur.				Arbetarkultur.
ANTAL	**14**				
1989	Alberti, R. (1989). Om änglarna. Lund: Bakhåll.				Bakhåll.

1989	Allende, I. & Anér-Melin, L. (1989). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
1989	Allende, I. (1989). Eva Luna. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1989	Aridjis, H. (1989). Från nya världen: [roman]. Stockholm: Gedin.				Gedin.
1989	Bioy Casares, A. (1989). Morels uppfinning. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1989	Bryce Echenique, A. (1989). En värld för Julius. Stockholm: Författarförl. Fischer & Rye.				Författarförl. Fischer & Rye.
1989	Cela, C.J. (1989). Mazurka för två döda. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1989	Cervantes Saavedra, M.D. (1989). Don Quijote av la Mancha. ([Ny utg.]). Stockholm: Natur och kultur.	JA			Natur och kultur.
1989	Cervantes Saavedra, M.D. (1989). Don Quijote av la Mancha. D. 1. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1989	Cervantes Saavedra, M.D. (1989). Don Quijote av la Mancha. D. 2. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1989	Company, M. & Capdevila, R. (1989). Trillingarnas glada orkester. Malmö: Alla barns bokklubb.				Alla barns bokklubb
1989	Cortazar, J. (1989). Hoppa hage. Stockholm: Författarförl. Fischer & Rye.				Författarförl. Fischer & Rye.
1989	Fuentes, C. (1989). Hydrans huvud. ([Ny utg.]). Stockholm: Atlantis.	JA			Atlantis.
1989	Garcia Lorca, F. (1989-). Teater. Stockholm: Interculture.				Interculture.
1989	Garcia Lorca, F. (1989). Teater [1]. Stockholm: Interculture.				Interculture.
1989	Garcia Lorca, F. (1989). Teater. [2]. Stockholm: Interculture.				Interculture.
1989	Garcia Marquez, G. (1989). Generalen i sin labyrint: [roman]. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
1989	Garcia Marquez, G. (1989). Krönika om ett förebådat dödsfall. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
1989	Garcia Marquez, G. (1989). Kärlek i kolerans tid: [roman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
1989	Garrido, F. (1989). TajÃ-n och de sju åskgudarna. Solna: Centrum för jungiansk psykologi.				Centrum för jungiansk psykolog
1989	Jorge Cardoso, O. (1989). Negrita. Bromma: Opal.				Opal.
1989	Merino, J.M. (1989). Flydda tiders jord: krönika över de sanna händelser som upplevts av Miquel Villacé YÃ³lotl. Stockholm: Arbetarkultur.				Arbetarkultur.
1989	Oxenstierna, C. (1989). Kastilianska noveller. 4, Färder och återfärder. Visby: Segerdahl [distributör].				Segerdahl
1989	Pérez, R.A. & Pérez Santiago, P. (1989). Nya chilenska författare: Nuevos cuentistas chilenos. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
1989	Vega, L.D., CalderÃ³n de la Barca, P. & Garcia Lorca, F. (red.) (1989). Tre spanska dramer. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1989	Vargas Llosa, M. (1989). Vem dödade Palomino Molero?. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1989	Vazquez Di-az, R. (1989). Förrädarens sista vinter: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1989	Vicent, M. (1989). Balladen om Kain. Stockholm: Författarförl. Fischer & Rye.				Författarförl. Fischer & Rye.
ANTAL	**28**			Camilo José Cela (Sp) 1989	
1990	Allende, I. (1990). Eva Lunas berättelser. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1990	Arguedas, J.M. (1990). De djupa floderna. (1. pocketuppl.) Stockholm: Legenda.				Legenda.
1990	Benedetti, M. (1990). Pedro och kaptenen: pjäs i fyra scener. Helsingborg: Helsingborgs stadsteater.				Helsingborgs stadsteater.
1990	Capdevila, P. (1990). Gosi i Söderhavet. Helsingborg: Bokborgen.				Bokborgen.
1990	Capdevila, P. (1990). Gosi på spökjakt. Helsingborg: Bokborgen.				Bokborgen.
1990	Diaz, J. (1990). Prövningen. Stockholm: Fischer.				Fischer.
1990	Donoso, J. (1990). Förtvivlan: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1990	Fernandez Cubas, C. (1990). Nådens år. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
1990	Fuentes, C. (1990). Christofer ofödd. Stockholm: Stenström.				Stenström.
1990	Garcia Marquez, G. (1990). Krönika om ett förebådat dödsfall. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
1990	Garcia Morales, A. (1990). Sirenernas tystnad. Stockholm: Forum.				Forum.
1990	Gordon, W. (1990). Vem mördade "sparven"?: [kriminalroman]. Malmö: Mar del plata.				Mar del plata.
1990	Merino, J.M. (1990). Solens tårar: krönika över de sanna händelser som upplevts av Miguel Villacé YÃ³lotl. Stockholm: Arbetarkultur.				Arbetarkultur.
1990	Montero, R. (1990). Som en drottning. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1990	Myrsäter, Ö. (1990). Pastell: dikter, latinamerikansk poesi i tolkning, aforistiskt, appendix. [Norrköping]: [Unifred].				Unifred
1990	Paz, O. (1990). Beatrice, Rappaccinis dotter. Stockholm: Kungl. Dramatiska teatern [i samarbete med Bromberg].				Kungl. Dramatiska teatern/Brom
1990	Paz, O. (1990). Beatrice, Rappaccinis dotter. Stockholm: Kungl. Dramatiska teatern.				Kungl. Dramatiska teatern.

1990	Paz, O. (1990). Lerans barn: essäer om den moderna poesin : från romantiken till avantgardet. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
1990	Paz, O. (1990). Rappaccinis dotter. Stockholm: [Bromberg [i samarbete med Kungl. Dramatiska teatern].				Bromberg /Kungl. Dramatiska t
1990	Paz, O. (1990). Vid världens strand. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
1990	Paz, O. (1990). Den våldsamma årstiden. ([Ny uppl.]). Stockholm: FIB:s lyrikklubb.		JA		FIB s lyrikklubb.
1990	Peri Rossi, C. (1990). Kosmoagonier. Stockholm: S G bokförl..				S G bokförl..
1990	Rosero Diago, E. (1990). Juliana ser dem: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
ANTAL	**23**			Octavio Paz (Mex) 1990	
1991	Alarcon, F.X. (1991). Cuerpo en llamas: Kropp i lågor. Lysekil: Fabian.				Fabian.
1991	Allende, I. (1991). Eva Lunas berättelser. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1991	Allende, I. (1991). Eva Luna. ([Ny utg.]). Stockholm: Litteraturfrämjandet.	JA			Litteraturfrämjandet.
1991	Aridjis, H. (1991). Brev från Mexiko: dikter. Stockholm: Gedin.				Gedin.
1991	Axelsson, S. (red.) (1991). Bevingade lejon: 11 chilenska poeter i översättning : en antologi. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1991	Axelsson, S. (red.) (1991). Bevingade lejon: 11 chilenska poeter i översättning : en antologi. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1991	Calvo, J. (1991). Ödlornas mosse: noveller. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.				B. Östlings bokförl. Symposion.
1991	Capdevila, P. (1991). Gosi i Vilda Västern. Gävle: Bokborgen.				Bokborgen.
1991	Capdevila, P. (1991). Gosi och piraterna. Gävle: Bokborgen.				Bokborgen.
1991	Tag mitt hjärta, tag mitt liv. Stockholm: Forum.				Forum.
1991	Mendoza, E. (1991). Undrens stad. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1991	Montero, R. (1991). Kärlekens förluster. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1991	Munoz Molina, A. (1991). Mörkrets herre: [roman]. Stockholm: Legenda.				Legenda.
1991	Padilla Corral, J.L. (1991). Gryningens smältdegel: [den invigdes nio vägskäl]. Stockholm: So wen.				So wen.
1991	Paz, O. (1991). Örn eller sol?. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
1991	Tomeo, J. (1991). Älskade monster. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
1991	Valdés, A.L. (1991). Väktaren: [noveller]. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
1991	Vargas Llosa, M. (1991). Berättaren: [roman]. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1991	Walsh, M.E. (1991). Dailan Kifki. Lerum: Cocodrilo.				Cocodrilo.
ANTAL	**19**				
1992	Anmar, B. & Fredriksson, B. (1992). Spindelkvinnans kyss. Norsborg: Riksteatern.				Riksteatern.
1992	Atencia, M.V. (1992). Jungfru Marie hänförelse. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1992	Bambi. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Calderon de la Barca, P. (1992). Livet en dröm. ([Ny utg.]). Lund: Studentlitteratur.	JA			Studentlitteratur.
1992	Cela, C.J. (1992). Mrs Caldwell talar med sin son. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1992	Cervantes Saavedra, M.D. (1992). Don Quijote av la Mancha. ([Ny utg.]). Stockholm: Forum.	JA			Forum.
1992	Cervantes Saavedra, M.D. (1992). Den galne riddaren: en berättelse om Don Quijote : [i lättläst bearbetning]. (1. uppl.) Stockholm: Hammarström & Åberg/Tiden.				Hammarström & Åberg/Tiden.
1992	Cortazar, J. (1992). Kronoper & famer. Stockholm: Fischer.				Fischer.
1992	Cortazar, J. (1992). Utom skymningen: tangotexter och prosem. Stockholm: B. Östling bokförl. Symposion.				B. Östling bokförl. Symposion.
1992	Djungelboken. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Dorfman, A. (1992). Döden och flickan: skådespel i tre akter. Stockholm: Kungliga Dramatiska Teatern.				Kungliga Dramatiska Teatern.
1992	Walt Disney Company (1992). Drottningen av Saba. Malmö: Serieförl..				Serieförl..
1992	Esquivel, L. (1992). Kärlek het som chili. Stockholm: Legenda/Natur och kultur.				Legenda/Natur och kultur.
1992	Fuentes, C. (1992). Fälttåget. Stockholm: Stenström.				Stenström.
1992	Gordon, W. (1992). Berättelser för Kristina. Malmö: Mar del plata.				Mar del plata.
1992	Goytisolo, J. (1992). Den ensamma fågelns dygder. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1992	Grandes, A. (1992). LulÃº. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1992	Hans och Greta. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.

1992	Infante, J. (1992). Eviga ros, eviga intet. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1992	Walt Disney Company (1992). Kapplöpningen över Alperna. Malmö: Serieförl..				Serieförl..
1992	Llamazares, J. (1992). Det gula regnet: roman. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1992	Marti, J. & Alonso, F. (1992). Säg mig du lilla bonde: berättelser och dikter. Stockholm: Eriksson & Lindgren.				Eriksson & Lindgren.
1992	Martinez Menchén, A. (1992). Trassel. Stockholm: Bergh.				Bergh.
1992	Millas, J.J. (1992). Sådan var ensamheten. Stockholm: Forum.				Forum.
1992	Pérez Estrada, R. (1992). Förteckning över grymma ädelstenar. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1992	Pérez Galdos, B. (1992). Två hustrur: Fortunata och Jacinta. Stockholm: Gidlund/A.				Gidlund/A.
1992	Pérez Galdos, B. (1992). Två hustrur: Fortunata och Jacinta. D. 1/2. Stockholm: Gidlund/A.				Gidlund/A.
1992	Pérez Galdos, B. (1992). Två hustrur: Fortunata och Jacinta. D. 3/4. Stockholm: Gidlund/A.				Gidlund/A.
1992	Peter Pan. (1992). Helsingborg: Boknöje.				Boknöje.
1992	Peter Pan. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Pico, F. & Ordonez, M.A. (1992). Den röda kammen. Bromma: Opal.				Opal.
1992	Pinocchio. (1992). Helsingborg: Boknöje.				Boknöje.
1992	Pinocchio. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Robin Hood. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Rödluvan. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Saer, J.J. (1992). Upptäckaren. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1992	Snövit. (1992). Helsingborg: Boknöje.				Boknöje.
1992	Tre små grisar. (1992). Helsingborg: Svenska pocketböcker.				Svenska pocketböcker.
1992	Vargas Llosa, M. (1992). Till styvmoderns lov. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1992	Vazquez-Figueroa, A. (1992). Gatans barn: en lejd mördares berättelse : [en dokumentärroman]. Malmö: Richter.				Richter.
1992	Vazquez Montalban, M. (1992). Döden i Barcelona: [ett fall för Carvalho]. Stockholm: Forum.				Forum.
ANTAL	**41**				
1993	Allende, I. (1993). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
1993	Allende, I. (1993). Den oändliga planen. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1993	Donoso, J. (1993). Den gåtfulle Taratuta: Stilleben med pipa. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1993	Esquivel, L. (1993). Kärlek het som chili. ([Ny utg.]). Stockholm: Pocket express.	JA			Pocket express.
1993	Fuentes, C. (1993). Ömsa skinn. Stockholm: Stenström.				Stenström.
1993	Gandara, A. (1993). Medeldistans. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1993	Garcia Marquez, G. (1993). Tolv långväga berättelser. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
1993	Grandes, A. (1993). LulÃº. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1993	Kociancich, V. (1993). William Shakespeares sista dagar: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1993	Llamazares, J. (1993). Vargmåne. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1993	Munoz Molina, A. (1993). Vinter i Lissabon: roman. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1993	Mutis, A. (1993). Huset Araucaima och andra noveller. Lund: Alhambra.				Alhambra.
1993	Vargas Llosa, M. (1993). Tant Julia och författaren. ([Ny utg.]). Stockholm: En bok för alla.	JA			En bok för alla.
1993	Vargas Llosa, M. (1993). Till styvmoderns lov. ([Ny utg.]). Stockholm: PAN/Norstedt.	JA			PAN/Norstedt.
1993	Vazquez Montalban, M. (1993). Döden i Barcelona: [ett fall för Carvalho]. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1993	Vazquez Montalban, M. (1993). Mord i Madrid: [ett fall för Carvalho]. Stockholm: Forum.				Forum.
ANTAL	**16**				
1994	Allende, I. (1994). Den oändliga planen. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1994	Garcia Lorca, F. (1994). Blodsbröllop. Stockholm: Kungliga Dramatiska Teatern.				Kungliga Dramatiska Teatern.
1994	Garcia Marquez, G. (1994). Tolv långväga berättelser. ([Ny utg.]). Stockholm: En bok för alla.	JA			En bok för alla.
1994	Jakten på Snurre Sprätt. (1994). Malmö: Richter.				Richter.

1994	Molina Llorente, P. (1994). Hemliga möten. Bromma: Opal.				Opal.
1994	Montero, R. (1994). Härlige härskare. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1994	Paz, S. (1994). Vargen, skogen och den nya människan eller Jordgubbar och choklad. Stockholm: Carlsson.				Carlsson.
1994	Pelle Pigg och den lilla hunden. (1994). Malmö: Richter.				Richter.
1994	Pérez-Reverte, A. (1994). Vem dödade riddaren?. Stockholm: Forum.				Forum.
1994	Rico, E.A. (1994). Las epÃ-stolas de Thasos: [Ur ThÃ¡sos epistlar]. (1. uppl.) Lund: Editorial La Olla.				Editorial La Olla.
1994	Rojas, F.D. (1994). Celestina. Lund: Studentlitteratur.				Studentlitteratur.
1994	Stackars sheriff Daffy. (1994). Malmö: Richter.				Richter.
1994	Sylvesters hemlighet. (1994). Malmö: Richter.				Richter.
1994	Vargas Llosa, M. (1994). Samtal i Katedralen. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1994	Vazquez Diaz, R. (1994). Kärleksblommans ö: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1994	Vazquez Montalban, M. (1994). Mord i Madrid: [ett fall för Carvalho]. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
ANTAL	**16**				
1995	Allende, I. (1995). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: PAN/Norstedt.	JA			PAN/Norstedt.
1995	Cervantes Saavedra, M.D. (1995). Don Quijote. ([Ny utg.]). Stockholm: Forum.	JA			Forum.
1995	Garcia Marquez, G. (1995). Om kärlek och andra demoner: roman. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
1995	Walt Disney Company (1995). Lady och Lufsen. Malmö: Richter.				Richter.
1995	Landero, L. (1995). Lyckans riddare: roman. Stockholm: Bonnier Alba.				Bonnier Alba.
1995	Llamazares, J. (1995). Minnets film: roman. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1995	Llamazares, J. (1995). Vargmåne. ([Ny utg.]). Stockholm: Natur och kultur.	JA			Natur och kultur.
1995	Lopez Vigil, M. & Lopez Vigil, N. (1995). En listig spelevink eller Historien om Fiffiel, den fräcka, respektlösa, skälmaktiga och alltid danslystna indianen som lurade kungens ståthållare. Malmö: Hjulet.				Hjulet.
1995	Ortega, J. (1995). Det respektlösa skyltfönstret. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.				B. Östlings bokförl. Symposion.
1995	Sepulveda, L. (1995). Den gamle mannen som läste kärleksromaner. Stockholm: Forum.				Forum.
1995	Tomeo, J. (1995). Den närsynte betjänten. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
1995	Vila-Matas, E. (1995). Exemplariska självmord. Lund: Ã†gis.				Ã†gis.
ANTAL	**12**				
1996	Allende, I. (1996). Eva Luna. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
1996	Allende, I. (1996). Eva Luna. ([Ny utg.]). Stockholm: En bok för alla.	JA			En bok för alla.
1996	Fuentes, C. (1996). Diana: gudinnan som jagar ensam. Stockholm: Stenström.				Stenström.
1996	Garcia Marquez, G. (1996). Hundra år av ensamhet. ([Ny utg., ny uppl.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
1996	Garcia Marquez, G. (1996). Om kärlek och andra demoner. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1996	Cullhed, A. (red.) (1996). Generation 27!: tio spanska poeter. Stockholm: FIB:s lyrikklubb.				FIB s lyrikklubb.
1996	Gracian y Morales, B. (1996). Handbok i levnadskonst. (2. utg.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1996	Maia, C. (1996). Cirklar av skugga, cirklar av ljus: dikter 1958-1990. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1996	Martinez, T.E. (1996). Santa Evita. Stockholm: Forum.				Forum.
1996	Molina Llorente, P. (1996). Svärdets skugga. Bromma: Opal.				Opal.
1996	Mutis, A. (1996). Maqroll, Utkiken. Lund: Alhambra.				Alhambra.
1996	Sepulveda, L. (1996). Den gamle mannen som läste kärleksromaner. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
1996	Vargas Llosa, M. (1996). Till styvmoderns lov. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
ANTAL	**13**				
1997	Alvarez Gil, A. (1997). Slut på det ryska kapitlet. (1. uppl.) Stockholm: [Författares bokmaskin].				Författares bokmaskin
1997	Barnatan, M.R. (1997). Att anropa oraklet: dikter. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1997	Garcia Marquez, G. (1997). Rapport om en kidnappning: [en dokumentär berättelse]. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
1997	Garcia Marquez, G. (1997). Rapport om en kidnappning. Stockholm: Brevskolan.				Brevskolan.

1997	Mendoza, E. (1997). Syndaflodens år: [roman]. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
1997	Munoz Molina, A. (1997). Krigarglöd: minnen från militärtjänsten. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1997	Mutis, A. (1997). Ilona kommer med regnet. Furulund: Alhambra.				Alhambra.
1997	Rojas, V. (1997). Dikter till en blind fågel: [Poemas para un pÃ¡jaro ciego]. Borås: Invandrarförl..				Invandrarförl..
1997	Romero, M. (1997). Rött bläck på svart bläck: dikter. Malmö: Arion.				Arion.
1997	Skarmeta, A. (1997). Il postino: Nerudas brevbärare. Stockholm: Gedin.				Gedin.
ANTAL	**10**				
1998	Andahazi, F. (1998). Anatomisten. Stockholm: Forum.				Forum.
1998	Atxaga, B. (1998). Dessa himlar: roman. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1998	Borges, J.L. (1998). Biblioteket i Babel: en antologi sammanställd ur novellsamlingarna Ficciones och El Aleph. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
1998	Corriols, M. (1998). Månkvinna: dikter. Stockholm: Hägglund.				Hägglund.
1998	Flores de Lemus, I. & Gonzales Ronda, M. (1998). Broder Martin av Peru: de fattigas och djurens vän. Gränna: Sankt Eriks bokförlag.				Sankt Eriks bokförlag.
1998	GraciÃ¡n y Morales, B. (1998). Handbok i levnadskonst. (1. pocketutg.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1998	Manrique, J. (1998). Verser vid hans faders död. Lund: Ellerström.				Ellerström.
1998	Mari-as, J. (1998). I morgon under striden, tänk på mig. Stockholm: Forum.				Forum.
1998	MartÃin Gaite, C. (1998). Rödluvan på Manhattan. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
1998	Munoz Molina, A. (1998). Den polske ryttaren. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1998	Pérez-Reverte, A. (1998). Dumasklubben. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
1998	Rojas, V. (1998). Självmördare kommer aldrig till himlen: noveller. Stockholm: Hägglund.				Hägglund.
1998	Vargas Llosa, M. (1998). Döden i Anderna. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
1998	Vazquez Diaz, R. (1998). Fredrika i paradis: roman. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
ANTAL	**14**				
1999	Borges, J.L. (1999). Blåa tigrar. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
1999	Cervantes Saavedra, M.D. (1999). Don Quijote av la Mancha. ([Ny utg.]). Stockholm: Natur och kultur.	JA			Natur och kultur.
1999	Esquivel, L. (1999). Kärlek het som chili. (1. pocketutg.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
1999	Munoz Molina, A. (1999). Fullmåne. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
1999	Rojas, V. (1999). Utan att läka mina sår: poesi. Göteborg: Lindelöw.				Lindelöw.
1999	Saer, J.J. (1999). Undersökningen. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
1999	Valdés, Z. (1999). Jag skänkte dig mitt liv. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
ANTAL	**7**				
2000	Abimorad, H. (2000). Korta dikter. Lund: Heterogénesis.				Heterogénesis.
2000	Allende, I. (2000). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: PAN/Norstedt.	JA			PAN/Norstedt.
2000	Allende, I. (2000). Ödets dotter. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2000	Giardinelli, M. (2000). Het måne. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2000	Prada, J.M.D. (2000). Stormen. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2000	Valdés, Z. (2000). Jag skänkte dig mitt liv. ([Ny utg.]). Stockholm: PAN pocket.	JA			PAN pocket.
2000	Valdés, Z. (2000). Vårt dagliga intet. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2000	Vargas Llosa, M. (2000). Don Rigobertos anteckningsböcker. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2000	Vazquez Di-az, R. (2000). Fredrika i paradis. ([Ny utg.]). Stockholm: En bok för alla.	JA			En bok för alla.
ANTAL	**9**				
2001	Aladdin och den magiska lampan. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Aladdin och den magiska lampan. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Allende, I. (2001). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2001	Allende, I. (2001). Ödets dotter. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.

2001	Allende, I. (2001). Ödets dotter. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2001	Allende, I. (2001). Porträtt i sepia. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2001	Comecup (2001). Bremenmusikanterna. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Cervantes Saavedra, M.D. (2001). Den snillrike riddaren Don Quijote av la Mancha: första och andra delen. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.				B. Östlings bokförl. Symposion.
2001	Djungelboken. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Den fula ankungen. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Gullivers resor. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Den lilla sjöjungfrun. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Den lilla tennsoldaten. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Den lilla tennsoldaten. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Osorio, E. (2001). Mitt namn är Luz. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2001	Peter Pan. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Pinocchio. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Simon, A. & de Lima, S. (2001). PerdiciÃ³n: [Villfarelse]. Lund: Heterogénesis.				Heterogénesis.
2001	Comecup (2001). Snövit. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Tummelisa. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Törnrosa. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Törnrosa. (2001). Aneby: KM-förl..				KM-förl..
2001	Comecup (2001). Vargen och de sju killingarna. Aneby: KM-förl..				KM-förl..
ANTAL	**23**				
2002	Allende, I. (2002). Odjurens stad. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2002	Allende, I. (2002). Odjurens stad. Stockholm: Rabén & Sjögren.				Rabén & Sjögren.
2002	Allende, I. (2002). Porträtt i sepia. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2002	Allende, I. (2002). Porträtt i sepia. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
2002	Cercas, J. (2002). Hjältarnas uttåg: som Salamis soldater. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
2002	Fuentes, C. (2002). Aura: kortroman. (Ny, rev. utg.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2002	Fuentes, C. (2002). Åren med Laura DÃ-az. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2002	Galeano, E. (2002). Fotbollens himmel och helvete. (2., utÃ¶k. uppl.) Eslöv: B. Östlings bokförl. Symposion.		JA		B. Östlings bokförl. Symposion.
2002	Garcia Lorca, F. (2002). Sviter. Stockholm: Themis.				Themis.
2002	Pineyro, J.C. (2002). Irrfärder = Andanzas. [Stockholm: Författares bokmaskin].				Författares bokmaskin].
2002	Prada, J.M.D. (2002). Fittor. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2002	Prada, J.M.D. (2002). Fittor. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
2002	Rojas, V. (2002). Medan vikingarna härjar i Paris: poesi. Jönköping: Simon Editor.				Simon Editor.
2002	Vargas Llosa, M. (2002). Bockfesten: roman. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2002	Vasquez Leon, F. (2002). Berättelser från den andra stranden = [Relatos de la otra orilla]. (1. uppl.) [Spånga: Alfabet Maxima].				Alfabet Maxima].
2002	Vazquez Diaz, R. (2002). Där skönheten multnar. Göteborg: Lindelöw.				Lindelöw.
ANTAL	**16**				
2003	Allende, I. (2003). Odjurens stad. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
2003	Allende, I. (2003). Den gyllene drakens rike. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2003	Allende, I. (2003). Den gyllene drakens rike. Stockholm: Rabén & Sjögren.				Rabén & Sjögren.
2003	Amat, N. (2003). Drottning av Amerika. Stockholm: Themis.				Themis.
2003	Echevarria, C. (2003). Den röda bilen = el auto rojo. Skärholmen: Fantasifabriken : Lillholmsskolan.				Fantasifabriken:Lillholmsskolan
2003	Söderberg, L. (red.) (2003). Entre piedra y oceano: quince poetas de Chile = Mellan sten och ocean : femton poeter från Chile. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
2003	Etxebarri-a, L. (2003). Kärlek, nyfikenhet, prozac och tvivel. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2003	Garcia Huezo, O. & Jonsson, K. (2003). Sisa: kichwaflickan från Amazonas. Stockholm: Utbildning för biståndsverksamhet (UBV).				Utbildning för biståndsverksamh

2003	Morejon, N. (2003). Där ön sover som en vinge. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
2003	Neruda, P. (2003). Havsbävning. Stockholm: Atlantis.				Atlantis.
2003	Osorio, E. (2003). Mitt namn är Luz. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
2003	Parra, N. (2003). Manchas en la pared = Fläckar på väggen : dikter. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2003	Pernroth-Lullmaa, M. (2003). Öppningen: [meditation/tankebok] = The opening : [meditations and visions about the miracle of life] = Apertura. (1. ed.) Uppsala: Pernroth.				Pernroth.
2003	Roca, J.M. (2003). Korpens tecken. Jönköping: Simon Editor.				Simon Editor.
2003	Vargas Llosa, M. (2003). Bockfesten: [roman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2003	Vargas Llosa, M. (2003). Paradiset finns om hörnet. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2003	Vazquez Diaz, R. (2003). Dårskap och kärlek: en roman om Kuba. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
ANTAL	**17**				
2004	Allende, I. (2004). Pygméernas skog. Stockholm: Rabén & Sjögren.				Rabén & Sjögren.
2004	Bränder: tolkade dikter från Vergilius till Heaney. (2004). Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2004	Etxebarria, L. (2004). Kärlek, nyfikenhet, prozac och tvivel. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
2004	Garcia Valdés, O. (2004). Nattlig jakt. Tollarp: Ariel skrifter.				Ariel skrifter.
2004	Millares, J. (2004). Himlen kan inte vänta. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2004	Ortega, J. (2004). ModestÃ-sima proposiciÃ³n = Ett anspråkslöst förslag. Malmö: Aura latina.				Aura latina.
2004	Regas, R. (2004). Doroteas sång. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2004	Internationella biblioteketStockholms stad (Sverige : 1984-). Kulturförvaltningen (2004). Resa med språk. Stockholm: Internationella bibl., Stockholms stadsbibl..				Internationella bibl., Stockholms
2004	Somoza, J.C. (2004). Idéernas grotta. Stockholm: Leopard.				Leopard.
2004	Tusset, P. (2004). Det bästa som kan hända en croissant. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2004	Tusset, P. (2004). Det bästa som kan hända en croissant. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2004	Valdés Miranda, C. (2004). Kärleksförklaring: [dikter]. Södertälje: Cecilia Valdés.				Cecilia Valdés.
2004	Vargas Llosa, M. (2004). Paradiset finns om hörnet. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
ANTAL	**13**				
2005	Allende, I. (2005). Pygméernas skog. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2005	Allende, I. (2005). Det overkliga palatset ; En väg norrut. (1. uppl.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2005	Allende, I. (2005). Den gyllene drakens rike. ([Ny utg.]). Stockholm: MånPocket.	JA			MånPocket.
2005	Allende, I. (2005). Zorro: så föddes legenden. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2005	Barcelo, E. (2005). Guldsmedens hemlighet. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2005	Cortazar, J. (2005). Den där Lucas. Rimbo: Fischer & Co.				Fischer & Co.
2005	Gamboa, S. (2005). Förlora är en fråga om metod. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2005	Garcia Marquez, G. (2005). Översten får inga brev. ([Ny utg.]). Stockholm: Tranan.	JA			Tranan.
2005	Garcia Marquez, G. (2005). Spåren av ditt blod i snön ; Jag skulle bara ringa ett samtal. (1. uppl.) Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2005	Lopez, G.H. (2005). En tangodanserskas hemligheter. Eslöv: Gondolin.				Gondolin.
2005	Marti-nez, G. (2005). Morden i Oxford. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2005	Paz, O. (2005). Ensamhetens labyrint. ([Ny utg.]). Stockholm: Bromberg.	JA			Bromberg.
2005	Rojas, G. (2005). Mot döden. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
2005	Ruiz Zafon, C. (2005). Vindens skugga. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2005	Rulfo, J. (2005). Pedro PÃ¡ramo. ([Ny utg.]). Stockholm: Lind & Co.	JA			Lind & Co.
2005	Salinas, J. (2005). Volleyboll för massajer. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2005	Salinas, J. (2005). Berättelsen om E: roman. Stockholm: Natur och kultur.				Natur och kultur.
2005	Somoza, J.C. (2005). Idéernas grotta. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2005	Nollpunkt: dikter och kortprosa. Eslöv: B. Östlings bokförlag Symposion.				B. Östlings bokförlag Symposio
ANTAL	**19**				

2006	Abimorad, H. (2006). Samtal: [poesi]. [Göteborg: Hebert Abimorad].				Hebert Abimorad].
2006	Allende, I. (2006). Zorro: så föddes legenden. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2006	Ayala, F. (2006). Tillvarons ironier. Eslöv: Östlings bokförlag Symposion.				Östlings bokförlag Symposion.
2006	Garcia Lorca, F. (2006). Bernarda Albas hus: ett drama om kvinnor i spanska byar. Uppsala: Uppsala stadsteater.				Uppsala stadsteater.
2006	Garcia Marquez, G. (2006). Översten får inga brev [Elektronisk resurs]. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2006	Gimferrer, P. (2006). Ett system av roterande speglar. Malmö: Aura latina.				Aura latina.
2006	Lauer, M. (2006). En skandal i Böhmen: (personlig antologi 1967 - 2004) = Un escandalo en Bohemia : (antologia personal 1967 - 2004). Lund: Heterogénesis.				Heterogénesis.
2006	Marcos, & Taibo, P.I. (2006). Osaliga döda. Stockholm: Ordfront.				Ordfront.
2006	Martinez, G. (2006). Morden i Oxford: [spänningsroman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2006	Masoliver, J. (2006). Färgtjuven = El ladron de colores. Gävle: Zoot.				Zoot.
2006	Masoliver, J. (2006). Den långa resan = El largo viaje. Gävle: Zoot.				Zoot.
2006	Navarro, J. (2006). De stummas brödraskap. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2006	Ramis, J.C. & Cera, J. (2006). Flunkarna i tidsmaskinen. Stockholm: Globe.				Globe.
2006	Rey Rosa, R. (2006). Förtrollade stenar. Stockholm: Boca Pocky.				Boca Pocky.
2006	Rey Rosa, R. (2006). Förtrollade stenar [Elektronisk resurs]. Stockholm: Boca Pocky.				Boca Pocky.
2006	Ruiz Zafon, C. (2006). Vindens skugga. ([Ny utg.]). Stockholm: Pan.	JA			Pan.
2006	Ruiz Zafon, C. (2006). Vindens skugga. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedts pocket.	JA			Norstedts pocket.
2006	Ruiz Zafon, C. (2006). Vindens skugga. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2006	Ruiz Zafon, C. (2006). Vindens skugga. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedts pocket.	JA			Norstedts pocket.
2006	Sierra, J. (2006). Nattvardens hemlighet. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2006	Toscana, D. (2006). Klagosång över Miguel Pruneda. Stockholm: Boca Pocky.				Boca Pocky.
2006	Toscana, D. (2006). Klagosång över Miguel Pruneda [Elektronisk resurs]. Stockholm: Pocky.				Pocky.
ANTAL	**22**				
2007	Allende, I. (2007). Inés min själs älskade: ett levnadsminne. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2007	Belli, G. (2007). Den förfördas hemlighet: två kvinnor, två sekler, en passion. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2007	Bolano, R. (2007). De vilda detektiverna. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2007	Borges, J.L. (2007). Fiktioner. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2007	Cercas, J. (2007). Ljusets hastighet: roman. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2007	Cortazar, J. (2007). Hoppa hage. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2007	Cortazar, J. (2007). Samlade noveller 1. Stockholm: Modernista.				Modernista.
2007	Cortazar, J. (2007). Samlade noveller 2. Stockholm: Modernista.				Modernista.
2007	Etxebarri-a, L. (2007). Beatriz och himlakropparna: roman. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2007	Fresan, R. (2007). Kensington Gardens. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2007	Gamoneda, A. (2007). Förlusterna glöder. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2007	Montes, G. (2007). Otroso: senaste nytt från underjorden. Stockholm: Trasten.				Trasten.
2007	Vargas Llosa, M. (2007). Den stygga flickans rackartyg. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedts pocket.	JA			Norstedts pocket.
ANTAL	**13**				
2008	Allende, I. (2008). Inés min själs älskade: ett levnadsminne. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2008	Belli, G. (2008). Den förfördas hemlighet: två kvinnor, två sekler, en passion. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedts pocket.	JA			Norstedts pocket.
2008	Calderon, E. (2008). Kärlekens arkitekt. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2008	Cardenas, T. (2008). Brev till mamma. Stockholm: Trasten.				Trasten.
2008	Carlier Swing, E. (2008). Cosechando versos = Att odla verser. [Gävle: Eduardo Carlier Swing].				Eduardo Carlier Swing].
2008	Carranza, M. (2008). Varghonans klan. Stockholm: Rabén & Sjögren.				Rabén & Sjögren.
2008	Chacon, D. (2008). Himlar av lera. Göteborg: Gavrilo.				Gavrilo.
2008	Chaviano, D. (2008). Den oändliga kärlekens ö. Stockholm: Bazar.				Bazar.

2008	Etxebarria, L. (2008). Beatriz och himlakropparna: roman. ([Ny utg.]). Stockholm: Wahlström & Widstrand.	JA			Wahlström & Widstrand.
2008	Falcones, I. (2008). Katedralen vid havet. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2008	Arnault, J. & Cacho Ribeiro, L. (red.) (2008). Fängslade ord: fokus Latinamerika. Stockholm: Ersatz.				Ersatz.
2008	Garcia Lorca, F. (2008). Poet i New York. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2008	Marias, J. (2008). I morgon under striden, tänk på mig. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
2008	Mari-as, J. (2008). Alla själar. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2008	Marti-nez, G. (2008). Morden i Oxford. (Storstilsutg.) [Abcoude: Grote letter bibliotheek] published by arrangement with Lennart Sane Agency AB.				Lennart Sane Agency AB.
2008	Pizarnik, A. (2008). Fragment för att bemästra döden. Göteborg: Alastor Press.				Alastor Press.
2008	Semprun, J. (2008). Tjugo år och en dag. Stockholm: Fischer & Co.				Fischer & Co.
2008	Föreningen Pochas vänner (2008). Skräp-poesi: poesi av kvinnor från Latinamerika : poesÃ-a de mujeres de Latinoamérica. 1. Malmö: Poesia con C.				Poesia con C.
2008	Vazquez Diaz, R. (2008). Florina. Stockholm: Vertigo.				Vertigo.
ANTAL	**19**				
2009	Allende, I. (2009). Andarnas hus. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2009	Allende, I. (2009). Eva Luna. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2009	Amat, N. (2009). Det mest privata. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Arriaga Jordan, G. (2009). En svag doft av död. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Atxaga, B. (2009). Dragspelarens son. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2009	Bolano, R. (2009). De vilda detektiverna. ([Ny utg.]). Stockholm: Tranan.	JA			Tranan.
2009	Bolano, R. (2009). Om natten i Chile. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Calderon, E. (2009). Kärlekens arkitekt. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2009	Castellanos Moya, H. (2009). Sanslöshet. Stockholm: Leopard.				Leopard.
2009	Falcones, I. (2009). Katedralen vid havet. ([Ny utg.]). Stockholm: Bazar.	JA			Bazar.
2009	Fuentes, C. (2009). Aura: kortroman. ([Ny utg.]). Stockholm: Natur & kultur.	JA			Natur & kultur.
2009	Arnault, J. (red.) (2009). Fängslade ord: fokus Latinamerika. Stockholm: Ersatz.				Ersatz.
2009	Gamoneda, A. (2009). Beskrivning av lögnen. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Garcia Lorca, F. (2009). Fyra korta stycken: Känslans urkund : Om kärleken - teater av djur : Skuggor : Jehova. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Garcia Lorca, F. (2009). Kvinnodramerna. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Garcia Lorca, F. (2009). Fisk, himlakroppar och glasögon: kortprosa. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Gervitz, G. (2009). Migrationer. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2009	Jag upptäcker djur och saker på landet. (2009). Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Jag upptäcker saker i min värld. (2009). Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Lopez Ramon, J. (2009). Bambi. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Lopez Ramon, J. (2009). Den fula ankungen. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Lopez Ramon, J. (2009). Peter Pan. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Lopez Ramon, J. (2009). Robin Hood. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Marti-n, M. (2009). Min stora ordbok: på bondgården : [med mer än 350 illustrerade ord!]. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2009	Martinez, G. (2009). Lucianas långsamma död: [spänningsroman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2009	Padilla, I. (2009). Amfitryon. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2009	Pizarnik, A. (2009). Spegelns vägar. Lund: Ellerström.				Ellerström.
2009	Rojas, V. & Selring, U. (2009). En droppe regn i paradiset. Jönköping: Simon Editor.				Simon Editor.
2009	Ruiz Zafon, C. (2009). Ängelns lek. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2009	Adcock, J., BarrubÃ-a, L. & Selring Alba, U. (red.) (2009). Skräp-poesi: poesi av latinamerikanska kvinnor 2. Malmö: PoesimedK.				PoesimedK.
2009	Toscana, D. (2009). Den sista läsaren. Stockholm: Atlas.				Atlas.
2009	Vazquez Diaz, R. (2009). Välkommen till Miami, doktor Leal. Stockholm: Ordfront.				Ordfront.
ANTAL	**32**				

2010	Benitez, J. (2010). Inre (på insidan) = Interiores (en la parte de adentro). (1. uppl.) Örkeljunga: Örkeljunga konstförening.				Örkeljunga konstförening.
2010	Berman, S. (2010). Flickan som dök ner till jordens mitt. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
2010	Berman, S. (2010). Flickan som dök ner till jordens mitt. (Ored. läsex.) Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
2010	Bolano, R. (2010). 2666: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2010	Cardenas, T. (2010). Slaven. Stockholm: Trasten.				Trasten.
2010	Cervantes Saavedra, M.D. (2010). Den snillrike riddaren Don Quijote av la Mancha: första och andra delen. ([Ny utg.]). Stockholm: Amberg & Willgert.	JA			Amberg & Willgert.
2010	Galeano, E. (2010). Omfamningarnas bok. Göteborg: Lindelöw.				Lindelöw.
2010	Gutiérrez, P.J. (2010). Dirty Havanna: Havanna-trilogin. Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2010	Inaraja, J. (2010). Djurens stora sagobok. Helsingborg: Rebus.				Rebus.
2010	Janés, C. (2010). Skogens hemligheter. Lund: Ellerström.				Ellerström.
2010	Moriel, E. (2010). Staden utan tid. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2010	Moure, G. (2010). Karamellens ord. Bromma: Opal.				Opal.
2010	Negroni, M. (2010). Bebådelsen. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2010	Pedersen, C. (2010). Abrazados con el silencio del amor: = Omfamna kärleken i tystnad. Stockholm: Letranovel.				Letranovel.
2010	Ruiz Zafon, C. (2010). Ängelns lek. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
2010	Ruiz Zafon, C. (2010). Ängelns lek. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2010	Sierra, J. (2010). Nattvardens hemlighet. ([Ny utg.]). Stockholm: Bazar.	JA			Bazar.
2010	Stihi, I. (2010). Maldoror: en känslosam biografi över en seriemördare. Stockholm: Sveriges Radio.				Sveriges Radio.
2010	Takahama, K. (2010). Kinderbook: serier för sorgsna barn. (1. uppl.) Stockholm: Epix.				Epix.
2010	Vargas Llosa, M. (2010). Samtal i Katedralen. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.		JA		Norstedt.
2010	Vargas Llosa, M. (2010). Bockfesten. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.		JA		Norstedt.
2010	Vargas Llosa, M. (2010). Tant Julia och författaren. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.		JA		Norstedt.
2010	Vargas Llosa, M. (2010). Den stygga flickans rackartyg. (2. uppl.) Stockholm: Norstedt.		JA		Norstedt.
2010	Vazquez Diaz, R. (2010). Välkommen till Miami, Dr Leal. ([Ny utg.]). Stockholm: Ordfront.	JA			Ordfront.
ANTAL	**24**			Mario Vargas Llosa (Sp, Per) 2010	
2011	Allende, I. (2011). Zarités frihet. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2011	Ayala, F. & Landelius, P. (2011). Usurpatorerna. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2011	Barba, A. (2011). Augusti, oktober. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Barba, A. (2011). Efter oss syndafloden. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Barreira Marin, A. (2011). Ã‰pocas: un ensayo poético = Epoker : en poetisk essä. Malmö: Arturo Barreira Marin.				Arturo Barreira Marin.
2011	Bolano, R. (2011). 2666. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2011	Bolano, R. (2011). Amulett. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2011	Bolano, R. (2011). Det okända universitetet. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2011	Borges, J.L. (2011). Alefen. Stockholm: Bonnier pocket.				Bonnier pocket.
2011	Carpentier, A. (2011). Riket av denna världen. ([Ny utg.]). Stockholm: Ruin.	JA			Ruin.
2011	Castellanos Moya, H. (2011). Sönderfall. Stockholm: Leopard.				Leopard.
2011	Cebrian, M. (2011). Den nya taxidermin. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Falcones, I. (2011). Fatimas hand: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2011	Garcia Huezo, O. (2011). I skuggan av ekvatorn : noveller. Stockholm: [Publit Sweden] i samarbete med Podium distribution.				Publit Sweden
2011	Hernandez, S. (2011). Överlevaren. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Kurusa & Ferrer, I. (2011). Lom och tjorvarna. Malmö: Hjulet.				Hjulet.
2011	Labari, N. (2011). Slippa se regnet. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Mari-as, J. (2011). Tidens mörka rygg. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2011	Méndez, A. & Zarkovic, D. (2011). Blinda solrosor. Göteborg: Gavrilo.				Gavrilo.
2011	Moriel, E. (2011). Staden utan tid. ([Ny utg.]). Stockholm: Bazar.	JA			Bazar.

2011	Navarro, E. (2011). Leken. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Pedersen, C. (2011). En dröm i ljuset av en stjärna [Stockholm: CÃ¡ndida Pedersen].				CÃ¡ndida Pedersen].
2011	Restrepo, L. (2011). Leoparden i solen: roman. Lund: Bakhåll.				Bakhåll.
2011	Riestra, B. (2011). La noche sucks. Stockholm: Astor.				Astor.
2011	Rodri-guez Nunez, V. (2011). Världen ryms i en alexandrin. Malmö: Aura Latina.				Aura Latina.
2011	Romero, J.H. (2011). 30 år och lite till-. Angered: José H. Romero.				José H. Romero.
2011	Sabato, E. (2011). Tunneln. Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2011	Vargas Llosa, M. (2011). Bockfesten. (Pocketutg.) Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2011	Vargas Llosa, M. (2011). Kriget vid världens ände. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2011	Vargas Llosa, M. (2011). Keltens dröm. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2011	Vargas Llosa, M. (2011). Den stygga flickans rackartyg. (2. pocketutg.) Stockholm: Norstedts.		JA		Norstedts.
2011	Vazquez Diaz, R. (2011). Städer vid havet: krönika över en irrfärd. Furulund: Alhambra.				Alhambra.
ANTAL	**32**				
2012	Aguilera, R. (2012). Calendario floral = Blomster-almanacka. Lund: Heterogenesis.				Heterogenesis.
2012	Aira, C. (2012). 3 x César Aira: en introduktion. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2012	Allende, I. (2012). Zarités frihet. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2012	Bolano, R. (2012). Amulett. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2012	Bolano, R. (2012). Nazistlitteratur i Amerika. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2012	Braschi, G. (2012). Drömmarnas imperium. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2012	Comotto, A. (2012). Sju miljoner skalbaggar. (1. uppl.) Stockholm: Lindskog.				Lindskog.
2012	Cortazar, J. (2012). Kronoper & famer: historier. ([Ny, utökad. utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2012	Cortazar, J. (2012). Samlade noveller. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2012	Cortazar, J. (2012). Hoppa hage: roman. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2012	Duenas, M. (2012). Tiden där emellan. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2012	Falcones, I. (2012). Fatimas hand: [roman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2012	Galeano, E. (2012). Läsarens ansvar. Stockholm: Sveriges Radio.				Sveriges Radio.
2012	Garcia Marquez, G. (2012). Hundra år av ensamhet. ([Ny utg.]). Stockholm: Repris.	JA			Repris.
2012	Guerra, W. & Gedin, M. (2012). Alla ger sig av. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2012	Lindgren, E. (2012). Testimonio de dos mundos = Vittnesbörd från två världar. [Göteborg: Eva Lindgren].				Eva Lindgren].
2012	Moure, G. (2012). Månjättarna. Bromma: Opal.				Opal.
2012	Pedersen, C. (2012). Hyllning till Sonora de Tommy Rey för sina trettio år [Stockholm: CÃ¡ndida Pedersen].				CÃ¡ndida Pedersen].
2012	Pedersen, C. (2012). Tack, Anna Lindh!: den universella fredsvännen = Gracias, Anna Lindh! : amiga universal de la paz. Stockholm: Vulkan.				Vulkan.
2012	Pineiro, C. (2012). Torsdagsänkorna. Stockholm: Leopard.				Leopard.
2012	Restrepo, L. (2012). För många hjältar: roman. Lund: Bakhåll.				Bakhåll.
2012	Rivera Letelier, H. (2012). Filmberätterskan. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2012	Rosa, I. (2012). Den osynliga handen: [roman]. Stockholm: Astor.				Astor.
2012	Ruiz Zafon, C. (2012). Himlens fånge. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2012	Ruiz Zafon, C. (2012). Vindens skugga. (2. pocketuppl.) Stockholm: Norstedt.		JA		Norstedt.
2012	Vargas Llosa, M. (2012). Keltens dröm. (Pocketutg.) Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2012	Villar, D. (2012). [Nattens mörka toner : [ett fall för Leo Caldas]. (1. uppl.) Stockholm: Ekholm & Tegebjer.				Ekholm & Tegebjer.
2012	Villar, D. (2012). De drunknades strand. (1. uppl.) Stockholm: Ekholm & Tegebjer.				Ekholm & Tegebjer.
ANTAL	**28**				
2013	Aguilera, R. (2013). Evangelium enligt min zombie = Evangelio segÃºn mi zombi. Teckomatorp: Heterogénesis.				Heterogénesis.
2013	Allende, I. (2013). Mayas dagbok. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2013	Allende, I. (2013). Mayas dagbok. ([Ny utg.]). Stockholm: Pocketförlaget.	JA			Pocketförlaget.

2013	Alvarez, A. (2013). Fem papperslösa kvinnors historier = Cinco historias de mujeres indocumentadas. Malmö: Seriefrämjandet.				Seriefrämjandet.
2013	Caparros, M. (2013). Valfierno: mannen som stal Mona Lisa : roman. Malmö: Lethe.				Lethe.
2013	Chacon, D. (2013). Den sovande rösten. (1. uppl.) Göteborg: Gavrilo.				Gavrilo.
2013	Cortazar, J. (2013). Kronoper & famer: historier. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2013	Delibes, M. (2013). Den detroniserade prinsen. (1 uppl.) Göteborg: Gavrilo.				Gavrilo.
2013	Duenas, M. (2013). Tiden där emellan. ([Ny utg.]). Stockholm: Månpocket.	JA			Månpocket.
2013	Garcia Lorca, F. (2013). Divan från Tamarit och två oden. Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2013	Garcia Lorca, F. (2013). Publiken ; Så går fem år ; Resa till månen : två dramer och ett stumfilmsmanus. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2013	Garcia Marquez, G. (2013). Hundra år av ensamhet. ([Ny utg.]). Stockholm: Pocketförlaget.	JA			Pocketförlaget.
2013	Isol (2013). Petit, monstret. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
2013	Isol (2013). En anka är bra att ha ; En pojke är bra att ha. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
2013	Jakobsson, H.M. (2013). Diktsamling = Poemario. (1. uppl.) Malmö: Solentro i samarbete med Folkhögskola Biskops-Arnö.				Solentro
2013	Lopez Barrio, C. (2013). Den omöjliga kärlekens hus. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2013	Lujan, J. (2013). Numeralia: en liten dikt om siffror. Stockholm: Lilla Piratförlaget.				Lilla Piratförlaget.
2013	Mari-as, J. (2013). Förälskelser: [roman]. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2013	Restrepo, L. (2013). Mörkrets brud: roman. Lund: Bakhåll.				Bakhåll.
2013	Ruiz Zafon, C. (2013). Marina. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2013	Ruiz Zafon, C. (2013). Himlens fånge: [roman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier.	JA			Bonnier.
2013	Ruiz Zafon, C. (2013). Himlens fånge. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2013	Sabato, E. (2013). Om hjältar och gravar. ([Ny utg.]). Stockholm: Lind & Co.	JA			Lind & Co.
2013	Santos, C. (2013). De gömda rummen. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2013	Vargas Llosa, M. (2013). Staden och hundarna. Stockholm: Norstedts.				Norstedts.
2013	Vila-Matas, E. (2013). Dublinesk. Stockholm: Tranan.				Tranan.
ANTAL	**26**				
2014	Amat, N. (2014). Det lilla landet. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2014	Amat, N. (2014). Det lilla landet. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2014	Borges, J.L. & Bioy Casares, A. (2014). Sällsamma historier. Stockholm: Rönnells antikvariat.				Rönnells antikvariat.
2014	Ett splittrat hjärta. (2014). Malmö: Egmont Publishing Kids.				Egmont Publishing Kids.
2014	Duenas, M. (2014). I minnets arkiv. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2014	I min värld. (2014). Malmö: Egmont Publishing Kids.				Egmont Publishing Kids.
2014	Tiebreak. (1. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.				Natur & Kultur.
2014	Falcones, I. (2014). Barfotadrottningen. Stockholm: Bazar.				Bazar.
2014	Grandes, A. (2014). Pojken som läste Jules Verne. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2014	Isol (2014). Nocturne: recept på drömmar, varierade och lättlagade (tar endast fem minuter). Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
2014	Machado, A.M. (2014). Jararaca, Perereca och Tiririca. Malmö: Hjulet.				Hjulet.
2014	Pacheco, J.E. (2014). Striderna i öknen. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2014	Pineiro, C. (2014). Torsdagsänkorna. ([Ny utg.]). Stockholm: Leopard.	JA			Leopard.
2014	Rivas, M. (2014). Snickarpennan. (1. uppl.) Göteborg: Gavrilo.				Gavrilo.
2014	Ruiz Zafon, C. (2014). Marina. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2014	Salas, A. (2014). En tystnad som väcker världen. Uppsala: Edda.				Edda.
2014	Sanchez, C. (2014). Aningar. Stockholm: Sadura.				Sadura.
2014	Santos, C. (2014). De gömda rummen: [roman]. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2014	Vargas Llosa, M. (2014). Den blygsamme hjälten. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2014	Vasquez, J.G. (2014). Ljudet av sådant som faller. Stockholm: Bromberg.				Bromberg.
2014	Vila-Matas, E. (2014). Bartleby & Co. Stockholm: Tranan.				Tranan.

ANTAL	**21**				
2015	Aira, C. (2015). Fri flykt framåt. Stockholm: Wahlström & Widstrand.				Wahlström & Widstrand.
2015	Bioy Casares, A. (2015). Morels uppfinning. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2015	Bolano, R. (2015). Telefonsamtal. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2015	Busquets, M. (2015). Även detta går över. Stockholm: Massolit.				Massolit.
2015	Carrasco, J. (2015). Flykten. (1. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.				Natur & Kultur.
2015	Cortazar, J. (2015). Hoppa hage: roman. ([Ny utg.]). Stockholm: Modernista.	JA			Modernista.
2015	Duenas, M. (2015). I minnets arkiv. ([Ny utg.]). Stockholm: Bonnier pocket.	JA			Bonnier pocket.
2015	Ek Gatica Rosas, C. (2015). Kärleken: ett liv fullt av känslor, dikter och tankar -Västra Frölunda: Kulturhistoriska Bokförlaget Cues.				Kulturhistoriska Bokförlaget Cu
2015	Falcones, I. (2015). Barfotadrottningen. ([Ny utg.]). Stockholm: Bazar.	JA			Bazar.
2015	Garcia Lorca, F. (2015). På Sirius finns barn: dikter för barn och andra. (Rev. utg.) Stockholm: Tranan.				Tranan.
2015	Grandes, A. (2015). Pojken som läste Jules Verne. ([Ny utg.]). Stockholm: Norstedt.	JA			Norstedt.
2015	Isol (2015). Minstingen: en historia baserad på verkliga händelser. Stockholm: Alfabeta.				Alfabeta.
2015	Leal, M. & Aguilera, R. (2015). Los catadores = Finsmakarna = The connoisseurs. Malmö: Seriefrämjandet.				Seriefrämjandet.
2015	Machado, M. (2015). Den röda sången. Lund: Ellerströms.				Ellerströms.
2015	Millas, J.J. (2015). Världen. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2015	Nettel, G. (2015). Kroppen jag föddes i. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.				Natur & kultur.
2015	Piglia, R. (2015). Mål i mörker. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2015	Vallejo, D.E. (2015). Dromedaren på den blå balkongen = El dromedario en el balcÃ³n azul. Malmö: Smockadoll.				Smockadoll.
2015	Zambra, A. (2015). Vägar hem. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.				Natur & kultur.
ANTAL	**19**				
2016	Allende, I. (2016). Den japanske älskaren. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2016	Almada, S. (2016). Vinden som sprider elden. Stockholm: Bokförlaget Tranan.				Bokförlaget Tranan.
2016	Arteaga, M. (2016). In i min fantasi. Järna: Zensekai.				Zensekai.
2016	Bolano, R. (2016). Horor som mördar. Stockholm: Tranan.				Tranan.
2016	Carrasco, J. (2016). Flykten. (1. pocketuppl.) Stockholm: Natur & kultur.				Natur & kultur.
2016	Cervantes Saavedra, M.D. (2016). Den snillrike riddaren Don Quijote av La Mancha: första och andra delen. Malmö: Nilsson.				Nilsson.
2016	Chirbes, R. (2016). Utkanter. (1. utg.) Stockholm: Natur & Kultur.				Natur & Kultur.
2016	Da Coll, I. (2016). Stackars monster. Malmö: Hjulet.				Hjulet.
2016	Diaz Canales, J. (2016). Under midnattssolen. (1. edition). [Hisings backa]: Faraos cigarer.				Faraos cigarer.
2016	Diaz Canales, J. (2016). Under midnatssolen. (1. edition). [Hisings backa]: Faraos cigarer.				Faraos cigarer.
2016	Vega, L.D., CalderÃ³n de la Barca, P. & Garcia Lorca, F. (red.) (2016). Fårakällan. Stockholm: Norstedts.				Norstedts.
2016	Garcia Lorca, F. (2016). Om jag dör, lämna balkongen öppen. Stockholm: Themis.				Themis.
2016	Garcia Lorca, F. (2016). Fröken Rosita. eller blommornas språk: poem från sekelskiftets Granada, indelat i ett flertal trädgårdar med sång- och dansscener (1935). Stockholm: Kulturhuset stadsteatern.				Kulturhuset stadsteatern.
2016	Grandes, A. (2016). Pojken som läste Jules Verne. (Pocketutgåva). Stockholm: Norstedts.				Norstedts.
2016	Grandes, A. (2016). Manolitas tre bröllop. Stockholm: Norstedt.				Norstedt.
2016	Herrera, Y. (2016). Tecken som föregår jordens undergång. Malmö: Nilsson förlag.				Nilsson förlag.
2016	Pineiro, C. (2016). Kommunist i kalsonger. Stockholm: Leopard.				Leopard.
2016	Redondo, D. (2016). Den osynlige väktaren: första delen i Baztan-trilogin : kriminalroman. (1. uppl.) Stockholm: Bucket List Books.				Bucket List Books.
2016	Samoilovich, D. (2016). Att trakassera demoner: (Tien Mais anteckningsböcker). Lund: Ellerström.				Ellerström.
2016	Sanchez, M. (2016). Förbjudet att visa ohämmade känslor i pensionatets entré. Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2016	Schweblin, S. (2016). Räddningsavstånd. Stockholm: Bonnier.				Bonnier.
2016	Underbara sagor. (2016). Hallsberg: Tomsing.				Tomsing.
ANTAL	**22**				

2017	Allende, I. (2017). Den japanske älskaren. (Pocketutgåva). [Stockholm]: Norstedts.				Norstedts.
2017	Allende, I. (2017). Andarnas hus. [Stockholm]: Norstedts.				Norstedts.
2017	Axat, F. (2017). En sista utväg. Stockholm: Massolit förlag.				Massolit förlag.
2017	Boix, J. (2017). Robny - vagabonden. (Första upplagan). [Skellefteå]: Ades Media.				Ades Media.
2017	Bolano, R. (2017). Avlägsen stjärna. [Stockholm]: Albert Bonniers förlag.				Albert Bonniers förlag.
2017	Bolano, R. (2017). Den odräglige gauchon. Stockholm: Bokförlaget Tranan.				Bokförlaget Tranan.
2017	Bolano, R. (2017). Isrinken. [Stockholm]: Albert Bonnier förlag.				Albert Bonnier förlag.
2017	Bolano, R. (2017). Det ondas hemlighet. Stockholm: Bokförlaget Tranan.				Bokförlaget Tranan.
2017	Borges, J.L. (2017). Jorge Luis Borges. 1923-1944 1. Stockholm: Bokförlaget Tranan.				Bokförlaget Tranan.
2017	Correa, A.L. (2017). Den tyska flickan. [Stockholm]: Louise Bäckelin förlag.				Louise Bäckelin förlag.
2017	Duenas, M. (2017). Bida sin tid. [Stockholm]: Massolit förlag.				Massolit förlag.
2017	Enri-quez, M. (2017). Det vi förlorade i elden. Stockholm: Norstedts.				Norstedts.
2017	Herrera, Y. & Cederroth, M. (2017). Kropparnas själavandring. Malmö: Nilsson förlag.				Nilsson förlag.
2017	Iglesias, C. (2017). Il piacere: poetisk fars i två akter. Haninge: Södertext.				Södertext.
2017	Janés, C. (2017). Flod mot intet. Lund: Ellerströms.				Ellerströms.
2017	Junyent, M. (2017). Selma och Mynta: min första bok om ekonomi. [Lund]: Goboken.				Goboken.
2017	Laforet, C. (2017). Nada. Stockholm: Komet.				Komet.
2017	Lascano Tegui, V.D. (2017). Om elegansen medan man sover. Malmö: Nilsson förlag.				Nilsson förlag.
2017	Mari-as, J. (2017). Ditt ansikte i morgon: en trilogi. [Stockholm]: Albert Bonniers förlag.				Albert Bonniers förlag.
2017	Martinez, L. (2017). Sagolika berättelser: 4 sagoböcker : upplev dina favoritprinsessors magiska världar. København K.: Karrusel forlag.				Karrusel forlag.
2017	Ortiz, E. (2017). Med mina egna ögon sett. [Torsås]: Solvändan förlag.				Solvändan förlag.
2017	Pineyro, J.C. (2017). La nave de rescate: poemas. Stockholm: Hojas de poesi-a.				Hojas de poesÃ-a.
2017	Pizarnik, A. & William-Olsson, M. (2017). Poetens verk. [Stockholm]: Ariel Förlag.				Ariel Förlag.
2017	Redondo, D. (2017). Den osynlige väktaren. [Stockholm]: Pocketförlaget.				Pocketförlaget.
2017	Sanchez, M. (2017). Förbjudet att visa ohämmade känslor i pensionatets entré. Stockholm: Lind & Co.				Lind & Co.
2017	Amelia Earhart. Stockholm: Pagina.				Pagina.
2017	Sanchez Vegara, M.I. (2017). Coco Chanel. Stockholm: Pagina.				Pagina.
2017	Vargas Llosa, M. (2017). En peruansk affär. [Stockholm]: Norstedts.				Norstedts.
2017	Vargas Llosa, M. (2017). Staden och hundarna. (Pocketutgåva). [Stockholm]: Norstedts.				Norstedts.
2017	Vila-Matas, E. (2017). Utan logik i Kassel. Stockholm: Tranan.				Tranan.
		111	**9**		
SUMMA	**624**				
	Källa: Libris sökkatalog				
Sökning:	(övers:spa mat:bok språk:swe ((STIL:d) OR (STIL:e) OR (STIL:f) OR (STIL:h) OR (STIL:1) OR (STIL:i) OR (STIL:j) OR (STIL:m) OR (STIL:p))) ((ÅR:198?) OR (ÅR:199?) OR (ÅR:200?) OR (ÅR:201?))				